

**T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ORTAOKUL BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNDE
ÇEŞİTLİLİK DESTEĞİ İLE MOTİVASYON DÜZEYLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

GÜL ZEYNEP ÖZCAN

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Sinan AYAN**

KIRIKKALE-2025

**T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ORTAOKUL BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNDE
ÇEŞİTLİLİK DESTEĞİ İLE MOTİVASYON DÜZEYLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

GÜL ZEYNEP ÖZCAN

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Sinan AYAN**

KIRIKKALE-2025

KABUL ONAY SAYFASI

Gül Zeynep ÖZCAN tarafından hazırlanan “ORTAOKUL BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNDE ÇEŞİTLİLİK DESTEĞİ İLE MOTİVASYON DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ” adlı tez çalışması, aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Sinan AYAN

İmza

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Başkan: Doç. Dr. Murat ERGİN

İmza

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Üye: Dr. Öğr. Üy. Rüstem ORHAN

İmza

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi: 27/06/2025

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Zeynep TEZEL

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYANI

Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Gül Zeynep ÖZCAN

27 /06/2025

ÖZET

ORTAOKUL BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNDE ÇEŞİTLİLİK DESTEĞİ İLE MOTİVASYON DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Kırıkkale Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Sinan Ayan
Temmuz 2025, 67 sayfa

Bu araştırmanın temel amacı farklı okul türlerinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersindeki çeşitlilik desteği ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü, aile gelir durumu düzeyi, aile bireylerinin spor yapma durumu, beden eğitimi ve spor dersi dışında herhangi bir spor dalıyla uğraşma, beden eğitimi ve spor dersinde kullanılan araç gereç yeterliliği gibi değişkenlere açısından ilişkiyi değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırma 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Trabzon ili Ortahisar ilçe merkezinde farklı okul türlerinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinden basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 1.170 ortaokul öğrencisi ile nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği ile Çeşitlilik Desteği Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, cinsiyet değişkenine göre çeşitlilik desteğinde anlamlı bir farklılık bulunmazken, içsel ve dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk düzeyinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Sınıf düzeyi değişkenine göre, çeşitlilik desteği, içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk düzeylerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Okul türü değişkeninde, çeşitlilik desteği ve içsel motivasyon düzeylerinde anlamlı farklılıklar tespit edilirken; dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Gelir düzeyi değişkenine göre, çeşitlilik desteği ve dışsal motivasyon düzeyleri anlamlı farklılık bulunmuş; içsel motivasyon ve motivasyonsuzluk düzeylerinde ise anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Aile bireyleri spor yapan öğrencilerin çeşitlilik desteği, içsel motivasyon ve dışsal motivasyon puanlarının daha yüksek olduğu, motivasyonsuzluk puanlarının ise daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ders dışında spor yapan öğrencilerin, çeşitlilik desteği, içsel ve dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Araç gereçleri yeterli bulan öğrencilerin, çeşitlilik desteği, içsel motivasyon ve dışsal motivasyon motivasyonsuzluk düzeylerinde anlamlı farklılık saptanmıştır. Son olarak, çeşitlilik desteği ile beden eğitimi motivasyonu arasındaki ilişkide, çeşitlilik desteği ile içsel ve dışsal motivasyon arasında pozitif yönde, orta düzeyde anlamlı ilişkiler; çeşitlilik desteği ile motivasyonsuzluk arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bilgiler ışığında, beden eğitimi ve spor derslerinde çeşitliliğin daha fazla desteklenmesi ve öğrencilerin motivasyonlarını artırmaya yönelik daha fazla etkinlik sunulması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Eğitim, Beden Eğitimi ve Spor, Çeşitlilik Desteği, Motivasyon

ABSTRACT

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN VARIETY-SUPPORT AND MOTIVATION LEVELS IN MIDDLE SCHOOL PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS COURSE

Kırıkkale University
Institute of Health Sciences
Department Of Physical Education And Sport
Advisor: Prof. Dr. Sinan Ayan,
July 2025, 67 page

The main purpose of this study is to examine the relationship between variety-support in physical education and sports lessons and motivation levels of secondary school students studying in different school types. It was aimed to evaluate the relationship in terms of variables such as gender, grade level, school type, family income level, family members' sporting status, dealing with any sport branch other than physical education and sports class, and adequacy of equipment used in physical education and sports class. The research was carried out with the relational survey model, which is one of the quantitative research methods, with 1.170 secondary school students selected by simple random sampling method from secondary school students studying in different school types in Ortahisar district center of Trabzon province in the 2023-2024 academic year. Personal information form, Physical Education Motivation Scale and Variety-Support Scale were used as data collection tools. The results of the study showed that there was no significant difference in variety-support according to gender variable, while significant differences were found in intrinsic and extrinsic motivation and amotivation levels. According to the grade level variable, significant differences were found in the levels of variety-support, intrinsic motivation, extrinsic motivation and amotivation. While significant differences were found in the levels of variety-support and intrinsic motivation, no significant difference was found in the levels of extrinsic motivation and amotivation. According to the income level variable, significant differences were found in variety-support and extrinsic motivation levels; no significant difference was found in intrinsic motivation and amotivation levels. It was concluded that the variety-support, intrinsic motivation and extrinsic motivation scores of the students whose family members practiced sports were higher, while their amotivation scores were lower. A significant difference was found in the levels of variety-support, intrinsic and extrinsic motivation and amotivation of students who practiced sports outside of class. A significant difference was found in the levels of variety-support, intrinsic motivation and extrinsic motivation amotivation of the students who found the equipment sufficient. Finally, in the relationship between variety-support and physical education motivation, a positive, moderately significant relationship was found between variety-support and intrinsic and extrinsic motivation, and a negative, significant relationship was found between variety-support and amotivation. In the light of this information, it is recommended to support more variety in physical education and sports lessons and to offer more activities to increase students' motivation.

Keywords: Education, Physical Education and Sport, Variety-Support, Motivation

TEŞEKKÜR

Tez sürecimin her aşamasında bilgi, birikim ve tecrübeleriyle bana rehberlik eden, akademik gelişimime büyük katkılarda bulunan kıymetli danışmanım Sayın Prof. Dr. Sinan AYAN' a,

Lisans ve yüksek lisans eğitimime katkılarından dolayı Kırıkkale Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü' nün değerli öğretim üyelerine,

Tez sürecimde bilgi ve desteğini esirgemeyen, yol gösterici katkılarıyla sürece olumlu katkılar sağlayan Araştırma Görevlisi Mehmet CEYLAN' a ve Öğretim Görevlisi Ekrem OK'a,

Tez çalışmam boyunca desteğini esirgemeyen sevgili Royal MAMMADLI' ya,

Öğrenim sürecim boyunca her zaman yanımda olan, bana koşulsuz sevgi ve destek sunan kıymetli annem Nurten ÖZCAN'a, babam Ömer ÖZCAN'a ve sevgili abim Mücahit ÖZCAN'a

Tüm sevgim ve saygımla teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

KABUL ONAY SAYFASI.....	ii
ETİK BEYANI	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	3
1.2. Araştırmanın Önemi.....	3
1.3. Araştırmanın Problemi.....	4
1.3.1. Araştırmanın Alt Problemleri	5
1.4. Araştırmanın Hipotezleri.....	5
1.5. Varsayımlar	6
1.6. Sınırlılıklar	6
2. GENEL BİLGİLER	7
2.1. Eğitimin Tanımı	7
2.2. Beden Eğitimi ve Spor	7
2.2.1. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları.....	8
2.2.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi	8
2.3. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı	9
2.4. Çeşitlilik Desteği.....	10
2.4.1. Beden Eğitimi ve Sporda Çeşitlilik Desteği	10
2.4.1.1. Bireyin Eğitim Düzeyi	10
2.4.1.2. Ders İçeriği	11
2.4.1.3. Öğretim Yöntemleri	11
2.4.1.4. Araç-Gereç Kullanımı.....	13
2.4.1.5. Sosyal Ortam.....	14
2.4.1.6. Okul İmkânları.....	14
2.4.1.7. Aile ve Toplum Katılımı	15

2.4.1.8. Ölçme ve Değerlendirme	16
2.5. Motivasyon ve Eğitim Sürecindeki Yeri.....	18
2.5.1. Motivasyon Türleri: İçsel ve Dışsal Motivasyon	18
2.6. Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Motivasyon	19
2.7. Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Çeşitlilik Desteğinin Öğrenci Motivasyonuna Etkisi	20
2.8. Konu ile İlgili Yapılan Araştırmalar	20
3. MATERYAL ve YÖNTEM.....	24
3.1. Araştırmanın Modeli	24
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	24
3.3. Veri Toplama Aracı	25
3.4. Verilerin Toplanması	25
3.5. Verilerin Analizi	26
4. BULGULAR	27
5. TARTIŞMA	36
5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	45
KAYNAKLAR	47
EKLER.....	59
EK -1: Etik Kurul İzin Raporu	59
EK- 2: Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzinleri.....	60
EK-3: Ölçek Kullanım İzinleri.....	62
EK-4: Veli Onam Formu.....	63
EK-5: Kişisel Bilgi Formu	64
EK-6: Beden Eğitimi Çeşitlilik Desteği Ölçeği	65
EK-7: Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği	66
ÖZGEÇMİŞ.....	67

ÇİZELGELAR DİZİNİ

ÇİZELGE

Sayfa

4.1.	Katılımcıların demografik bilgileri.....	27
4.2.	Ölçek ve alt boyutların puan ortalamaları, normallik dağılımı ve iç tutarlık katsayısı	28
4.3.	Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği t-testi Sonuçları	28
4.4.	Katılımcıların Sınıf Değişkenine Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği ANOVA Sonuçları.....	29
4.5.	Katılımcıların Okul Türü Değişkenine Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği ANOVA Sonuçları.....	30
4.6.	Katılımcıların Algılanan Gelir Durumu Değişkenine Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği ANOVA Sonuçları	31
4.7.	Katılımcıların Aile Bireylerinin Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği t-testi Sonuçları.....	32
4.8.	Katılımcıların Ders Dışında Spor Yapma Değişkenine Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği t-testi Sonuçları.....	33
4.9.	Katılımcıların Derste Kullanılan Araç Gereci Yeterli Görme Durumuna Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği t-testi Sonuçları.....	34
4.10.	Çeşitlilik Desteği Ölçeği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Çizelgesi.....	34

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

SİMGELER DİZİNİ

%	Yüzde
F	Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)
p	İstatistiksel Anlamlılık Değeri
r	Pearson Korelasyon Katsayısı
sd	Serbestlik Derecesi
ss	Standart Sapma
t	t- Testi
$\bar{x}$	Aritmetik Ortalama

KISALTMALAR

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
PE	Physical Education
PVSPES	The Perceived Variety-Support İn Physical Education

1. GİRİŞ

Günümüzde, yaşam tarzları giderek daha hareketsiz hale gelmeye başladıkça, fiziksel aktiviteye katılım ihtiyacı da artmaktadır. Bu ihtiyaçların karşılanmasında beden eğitimi ve spor, etkili bir araç olarak ön plana çıkmaktadır (Bozkuş, 2013). Beden eğitimi, bireylerin fiziksel uygunluk ve motorik becerilerini geliştirerek, zihinsel, ruhsal ve sosyal davranışlarını şekillendirerek düzenli fiziksel aktivite yapma olanağı sağlayan bir uğraştır (Çelik & Pulur, 2011). Spor, insanın mücadele gücünü ortaya koyarak başarı ve kazanma güderken, belirli kurallar içerisinde yapılan düzenli fiziksel etkinliklerden oluşmaktadır (Ersoy & Yapıcı, 2019). Beden eğitimi ve spor, bireyin toplumsal, duygusal, fiziksel ve zihinsel gelişimine bütünsel olarak katkıda bulunan önemli bir olgudur (Bailey, 2006). Özellikle ortaokul çağı, gençlerin sosyal ve bireysel yeteneklerini artırmaları için kritik bir dönemdir. Bu dönemde beden eğitimi ve spor eğitimin ve sağlığın ana unsurlarından biri haline gelmektedir. Beden eğitimi ve spor, gençlerin sağlıklı bir hayat sürmelerini sağlamak, beceri ve yeteneklerini geliştirmek, sosyal ilişkilerini kuvvetlendirmek ve kendilerini keşfetmelerine yardımcı olmak amacıyla tasarlanmış bir eğitim şeklidir (Yetim, 2019). Beden eğitimi ve sporun etkin gerçekleştirilebilmesi için pek çok faktörün bir arada bulunması gerekmektedir. Bu faktörler arasında bireylerin eğitim düzeyi, ders içeriği, öğretim yöntemleri, ölçme ve değerlendirme yöntemleri, araç-gereç kullanımı, sosyal ortam ve okul imkânları gibi eğitimde çeşitlilik desteği önemli bir rol oynamaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Bireylerin eğitim düzeyi, beden eğitimi ve sporun etkin bir şekilde uygulanmasında önemli bir etkindir. Eğitim seviyesi düşük olan bireylerin beden eğitimi ve spor konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları, doğru bir şekilde spor yapamamalarına ve sağlıklı bir yaşam sürdürememelerine neden olabilmektedir (Çakmak, 2008). Dolayısıyla ortaokul döneminde beden eğitimi ve sporun etkin bir şekilde öğretilmesi ve uygulanması için öğretmenlerin, bireylerin eğitim seviyelerine uygun ders planları oluşturmaları ve bu derslerde farklı öğrenme yöntemlerini dikkate almaları gerekmektedir. Beden eğitimi ve spor derslerinde öğretmenlerin kullanacakları ders programı ve içeriği de bu noktada önemli konumdadır. Bu içerikler,

öğrencilerin beceri düzeylerine ve ilgi alanlarına uygun olmalıdır. Ayrıca beden eğitimi ve spor dersleri, fiziksel uygulamaların yanı sıra, öğrencilerin sporla ilgili bilgi ve becerilerini de kapsamlı şekilde geliştirmelidir. Bu dersler, bireylerin eğitimlerine ve yaşamlarına katkı sağlayabilecek şekilde tasarlanabilmektedir. Öğrencilere spor bilinci kazandırmak ve beden eğitimi dersinden en yüksek verimi elde edebilmek için, dersin uygun donanım ve fiziksel koşullar altında gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu noktada öğretim sürecinde kullanılan araç- gereçlerin, okulun sahip olduğu imkânların ve sosyal ortamın önemli bir konumda olduğu görülmektedir (Demirci, 2013). Spor aktivitelerinin yapıldığı okullar, sosyal ve fiziksel gelişimi destekleyen çeşitli spor tesisleriyle (spor salonları, futbol sahaları, yüzme havuzları vb.) donatılmış olup, öğrencilere spor yapma ve sosyal etkileşim kurma imkânı sunmaktadır; bu sosyal ortam ise öğrencilerin spor faaliyetlerine katılımını ve düzenli spor yapmalarını teşvik etmektedir (Pawlikowska-Piechotka, 2021; Subić & Simonović, 2019). Bu çeşitli imkânlar, öğrenmeyi kolaylaştırmasının yanı sıra öğrencilerin okula ve derslere karşı olumlu tutumlar geliştirmelerine de önemli ölçüde katkı sunmaktadır. Ayrıca bu çeşitli imkânlarla birlikte öğrencilere spor yapma alışkanlığı kazanma fırsatı sunmakta ve fiziksel olarak aktif bir yaşam tarzını teşvik etmektedir (Erden, 2005). Bununla birlikte öğrencilerin fiziksel aktivitelere katılımını etkileyen önemli bir faktörde motivasyondur. Motivasyon, kişileri belli amaçlara doğru yönlendiren ve onları sürekli olarak hareket halinde tutan tüm etkileşim ve çabalar bütünüdür (Ergül, 2005; Demir & Cicioğlu, 2018; Ünal vd.,2022). Öğrencilerin motivasyonu, beden eğitimi ve spor derslerindeki performanslarını, katılımlarına ve tutumlarına yansırken, aynı zamanda başarılarına da doğrudan etki etmektedir (Bayrakçıken, 2021; Serel vd., 2018; Yıldırım & Bayrak, 2019). Bireyin enerji ve istek düzeyiyle davranışlarını yönlendirmesinde oldukça etkili olduğundan, öğrenme ve öğretme sürecindeki başarı üzerinde de belirleyici bir faktördür (Akbaba, 2006). Öte yandan öğrencilerin motivasyonunu ve spora katılımını etkileyen birçok değişken bulunmaktadır (Ekici, Kaya & Mutlu, 2014). Bu değişkenler arasında cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü, aile gelir durumu düzeyi, aile bireylerinin spor yapma durumu, beden eğitimi ve spor dersi dışında herhangi bir spor bir spor dalıyla uğraşma, beden eğitimi ve spor dersinde kullanılan araç gereç yeterliliği gibi demografik değişkenler bulunmaktadır. Bu değişkenler, öğrencilerin derslere ve etkinliklere olan katılım düzeylerini etkileyerek öğrenme süreçlerini şekillendirmekte ve dolayısıyla öğrencilerin fiziksel ve akademik performanslarını etkilemektedir. Bu nedenle, öğrencilerin spora katılımını ve sağlıklı

bir yaşama teşvik etmek için bu demografik özellikler göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Eğitim sürecinin temel bir bileşeni olan bu derslerin daha etkili bir şekilde planlanması ve uygulanması, çeşitli öğretim yöntemlerinin, uygun fiziksel altyapının ve öğrenci motivasyonu birleşimi ile mümkün olmaktadır. Bu doğrultuda beden eğitimi ve spor derslerinin etkin gerçekleştirilmesi ve istenilen amaçlara ulaşması noktasında çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyi önem arz etmektedir (Kul & Hergüner, 2018; Dalkıran, Gündüz & Çiçek, 2011; Işıkgöz, 2015). Verilen bilgiler ekseninde bu çalışmada, farklı okul türlerindeki (MEB okulları, özel okullar, imam hatip okulları) ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerindeki çeşitlilik desteği ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin sözü geçen değişkenler açısından incelemek amaçlanmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, Trabzon Ortahisar ilçesinde bulunan farklı okul türlerindeki (MEB okulları, özel okullar, imam hatip okulları) ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerindeki çeşitlilik desteği ile öğrencilerin motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Beden eğitimi ve spor derslerinin çeşitli ve destekleyici bir şekilde tasarlanması, öğrencilerin hem fiziksel hem de psikolojik açıdan sağlıklı gelişimlerini destekleyebileceği düşünülmektedir (Sylvester vd., 2016). Özellikle çeşitlilik desteği ile ders içeriklerinin zenginleştirilmesi ve öğrencilere farklı yetenek ve ilgi alanlarına hitap edebilme kapasitesini artırabilmektedir. Bu doğrultuda derslerde kullanılan araç ve gereçlerden etkinliklerin çeşitliliğine, öğretmenlerin yaklaşımından sınıf içi dinamiklere kadar geniş bir yelpazede değişkenler motivasyon üzerinde etkili olabilmektedir (Martin & Dowson, 2009). Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersindeki çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi hedeflemektedir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma farklı okul türlerinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerindeki çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelenmesi, eğitim alanında yapılması planlanan

müdahalelerde önemli bir yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Bu ilişkinin derinlemesine incelenmesi, eğitimciler ve okul yöneticileri için derslerin daha etkili bir biçimde tasarlanması ve uygulanması konusunda önemli katkılar sunacaktır. Bu çalışma, farklı türlerdeki okullarda yürütülen beden eğitimi ve spor dersinin eğitimdeki işlevi ve gerekliliğini vurgulayarak çeşitlilik desteği ile motivasyon düzeyi arasındaki ilişkiyi inceleyerek bu alandaki araştırmalara önemli bir katkı sağlamayı ve derinlik kazandırmayı amaçlamaktadır. Araştırmadan elde edilecek bulgular ile farklı okul türlerinde çeşitliliğin artırılmasına ve öğrenci motivasyonunu artırmaya yönelik önerilerin geliştirilmesine açısından da çalışma önemli bir kaynak niteliğindedir.

1.3. Araştırmanın Problemi

Beden eğitimi ve spor dersleri, öğrencilerin fiziksel gelişimlerine ek olarak sosyal, duygusal ve psikolojik alanlarda da destek sağlayan önemli eğitim alanlarından biri olmaktadır. Ancak öğrencilerin beden eğitimi derslerine yönelik motivasyon düzeyleri, dersin içeriği, kullanılan araç gereçler, öğretim yöntemleri ve öğrencilerin bireysel özellikleri gibi çeşitlilik desteğinden etkilenebilmektedir (Hassandra vd., 2003). Özellikle çeşitlilik desteğinin ve öğrencilerin farklı yetenek, ilgi ve öğrenme stillerine uygun öğretim yöntemleri ile desteklenmesi, motivasyon düzeyleri üzerinde önemli bir rol oynamaktadır. Ortaokul öğrencilerinin bu dönemde yaşadıkları fiziksel ve psikolojik değişimler göz önüne alındığında, beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılan çeşitlilik destekli yaklaşımlar, derse olan ilgilerini ve katılımlarını artırabilmektedir (Erhan & Tamer, 2009). Ancak bu destekleyici unsurların öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine olan motivasyon düzeylerine etkisi konusunda sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu eksikliği gidermek ve beden eğitimi ve spora katkı sağlamak amacıyla, bu araştırma ortaokul düzeyinde farklı okul türlerinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerindeki çeşitlilik desteği ile öğrencilerin motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda öğrencilerin çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki belirlenerek, eğitim programlarına katkı sağlamak için öneriler geliştirilmesi amaç edinilmektedir. Araştırmanın amacı bağlamında aşağıda belirlenen alt problemlere cevap aranacaktır.

1.3.1. Araştırmanın Alt Problemleri

1. Cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersinde çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Farklı sınıf düzeylerindeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersindeki çeşitlilik desteğinin ve motivasyon düzeyi arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Okul türü değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersindeki çeşitlilik desteğinin ve motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Aile gelir durumu (alt, orta, üst) düzeyi değişkenine göre, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersindeki çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Aile bireylerinin spor yapma durumuna göre, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersindeki çeşitlilik desteğinin ve motivasyon düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Beden eğitimi ve spor dersi dışında herhangi bir spor dalıyla uğraşma durumu, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersindeki çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
7. Beden eğitimi ve spor dersinde kullanılan araç gereçlerin yeterli olma durumuna göre, beden eğitimi ve spor dersindeki çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.4. Araştırmanın Hipotezleri

1. Cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersinde çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkide anlamlı farklılıklar vardır.
2. Sınıf düzeyi değişkenine göre öğrencilerin çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkide anlamlı farklılıklar vardır.
3. Farklı okul türlerinde öğrenim gören (MEB okulları, özel okullar, imam hatip okulları) öğrencilerin, beden eğitimi ve spor derslerindeki çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkide anlamlı farklılıklar vardır.
4. Aile gelir düzeyi değişkenine göre, üst gelir seviyesine sahip öğrencilerin çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki, diğer gelir seviyelerine sahip öğrencilere kıyasla anlamlı farklılıklar vardır.

5. Aile bireyleri spor yapan öğrencilerin, spor yapmayan aile bireyelerine sahip öğrencilere göre çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkide anlamlı farklılıklar vardır.
6. Beden eğitimi ve spor dersi dışında düzenli olarak spor yapan öğrencilerin, spor yapmayan öğrencilere göre çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkide anlamlı farklılıklar vardır.
7. Beden eğitimi ve spor dersinde kullanılan araç ve gereçlerin yeterliliği hususunda, yeterli olduğunu düşünen öğrencilerin, yeterli olmadığını düşünen öğrencilere göre çeşitlik desteği ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkide anlamlı farklılıklar vardır.

1.5. Varsayımlar

Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmaktadır.

Evrenden elde edilen örneklem grubunun evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

Katılımcıların, demografik bilgilerini doğru ve eksiksiz bir şekilde belirttikleri varsayılmaktadır.

Öğrencilerin ölçme araçlarında yer alan maddelere içtenlikle cevap verdiği varsayılmıştır.

Araştırmada veri toplama ve analiz aşamalarında kullanılan yöntemlerin geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları; Trabzon ili Ortahisar ilçesinde 2023-2024 yılında öğrenim gören farklı okul türlerindeki (MEB okulları, özel okullar, imam hatip okulları) ortaokul düzeyindeki 1.170 öğrenci ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma demografik bilgi formu ve seçilen iki ölçek ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma demografik bilgi formu ve ölçme araçlarındaki sorularla sınırlandırılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Eğitimin Tanımı

Eğitim, toplumun norm ve değerlerini içselleştirmesine katkı sağlayarak, bireylerin istenilen davranışları sergilemelerini ve hedeflerini belirlemelerini sağlayan kapsamlı sosyal süreçtir (Bacanlı, 2014; Ersözlü vd., 2009). Bu süreçte bireyler bilgi, davranış, tutum ve ahlaki değerlerini geliştirerek karakterlerini şekillendirmektedir (Demirel, 2017). Ayrıca eğitim bireyin mutluluk düzeyini ve toplumun refahını artıran; aynı zamanda düşünsel gelişimi, toplumsal dayanışmayı ve yenilikçi yaklaşımları teşvik eden temel bir süreç olarak da görülmektedir (Baş, 2004). Bu bağlamda eğitim bireylerin yeteneklerini geliştirerek toplumun kalkınmasına ve sürdürülebilirliğine katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte eğitimin sadece bireylerin bilişsel gelişimine odaklanmamakta, aynı zamanda sosyal, duygusal ve fiziksel yeteneklerini desteklemektedir (Pellitteri & Smith, 2007). Bireylerin yaşamları boyunca devam eden bir öğrenme sürecini içermektedir. Bu süreçte, bireylerin düşünme, iletişim kurma ve problemleri çözme becerilerini geliştirmelerine olanak tanımaktadır (Garrison, 1997).

2.2. Beden Eğitimi ve Spor

Beden eğitimi, bireylerin bilişsel, fiziksel, duygusal ve sosyal alanlarda bütünsel gelişim sürecini destekleyen çeşitli aktivitelerin bütünüdür. Bu eğitim, bireylerin kendi içsel potansiyellerini keşfetmelerine, sağlıklarını korumalarına ve kişisel yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda beden eğitimi bireyin toplum içindeki rolünü ve etkileşimini de ele almaktadır.

Spor ise bireylerin, hareket etme gereksinimlerini karşılarken aynı zamanda eğlenmek, oyun oynamak, neşelenmek, sosyalleşmek, statü kazanmak gibi çeşitli nedenlerle bu alanı tercih edebilmekte ve bu uğraş zamanla profesyonel bir meslek haline de gelebilmektedir (Heper vd., 2012).

Beden eğitimi ve spor; insanın fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini hedefleyen, yetişen nesillerin bütüncül gelişiminde temel rol oynayan, planlı ve programlı bir biçimde yürütülen, genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilen etkinlikler bütünüdür (Yıldıran & Yetim, 1996).

Beden eğitimi ve spor arasındaki temel ayrımı; beden eğitimi, bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlıklarını geliştirmesi amacıyla yapılan sistematik hareketler bütünüdür. Bu eğitim fiziksel sağlığın, motor becerilerin ve genel refahın artışını hedeflemektedir. Spor ise, disiplin, takım çalışması ve strateji geliştirme gibi sosyal becerilerin de ön plana çıktığı etkinliklerden oluşmaktadır. Ayrıca bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlıklarının gelişmesinin yanı sıra, belirli kurallar çerçevesinde içeriğinde rekabet, mücadele ruhunu ve üstünlük kazanma hedefini de taşımaktadır. (Kuter, F. & Kuter, 2012).

2.2.1. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

Milletlerin geleceği, yetişmiş ve gelişmekte olan genç neslin bedensel ve zihinsel yönden dengeli bir yapıya sahip olmasına dayanmaktadır. Medeniyetin temeli, bireye verilen değer ve bu doğrultuda sunulan eğitimle şekillenmektedir. Eğitimin temel amacı, bireylerin potansiyelini en üst düzeye çıkarmasını sağlayarak yeteneklerini geliştirmektir. Modern eğitim anlayışı, birey için sadece akademik yönden değil, aynı zamanda bütünsel bir gelişim anlayışıyla, bireyin tüm yönlerini kapsayacak bir şekilde yetiştirmeyi esas almaktadır. Bu bağlamda eğitimin hedeflerine ulaşabilmesi için, zihinsel gelişimin yanı sıra fiziksel eğitimi de içermelidir. Bu nedenle beden eğitimi, genel eğitim anlayışının temel bir unsuru olup, bireyin bütünsel gelişimini destekleyen önemli bir yapı taşı oluşturmaktadır (Yamaner, 2001; Aracı, 2001).

2.2.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi

Beden eğitimi ve spor, bireylerin fiziksel ve zihinsel sağlıklarını geliştirmek, yapı ve fonksiyonlarını iyileştirmek ve aktif bir yaşam tarzı benimsemelerine yardımcı olmak amacıyla tasarlanmış bir eğitim şeklidir (Ersoy & Yapıcı, 2019). Beden eğitimi ve spor insan sağlığını koruma, karakter gelişimini destekleme ve motivasyon artırma gibi çok yönlü katkılar sağlamaktadır. Bireyin hem fiziksel hem de zihinsel gelişimini dengeli bir şekilde ilerlemesine olanak tanımaktadır. Toplum içinde daha sağlıklı, üretken ve mutlu bireyler yetiştirilmesine yardımcı olmaktadır. Gençlerin bedensel ve ruhsal yapılarının eğitilerek geliştirilmesinde en etkili araçlardan biri olan beden eğitimi ve

spor, bireyin fiziksel kapasitesini artırmakla birlikte disiplin, özgüven, cesaret ve takım ruhu gibi önemli değerleri de kazandırmaktadır. Bu süreçte bireyler, bedensel hareketlerin yanı sıra, sosyal ve psikolojik açıdan da kendilerini geliştirmektedir (İnal, 2003).

Beden eğitimi ve sporun kazandırdığı temel özellikler iki temel kategoride incelenebilmektedir.

Bunlar;

1. Fiziksel Özellikler: Çeviklik, esneklik, dayanıklılık, hız, hareket kabiliyeti ve koordinasyon gibi temel motorik özellikler bireyin fiziksel performansını artıran temel unsurlardır.
2. Ruhsal Özellikler: Rekabetçilik, yardımlaşma, disiplin, cesaret, mücadeleci ruh ve kararlılık gibi değerler, bireyin karakter gelişimine katkı sağlamakta ve sosyal hayatta daha başarılı olmasına yardımcı olmaktadır.

Genel olarak, bireylerin yaşam kalitesini artırmanın yanı sıra toplum sağlığının geliştirilmesi, sosyal uyumun sağlanması ve uluslararası arenada başarılı bireylerin yetiştirilmesi açısından vazgeçilmez bir unsurdur (İnal, 2003).

2.3. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı

Öğretim programları, belirlenen hedeflere ulaşmak için seçilen içerik, yöntemler, destekleyici materyaller ve değerlendirme kriterlerini içermektedir. Bu programlar, eğitim sürecinde öğrenenlerin davranışlarını ve öğretim faaliyetlerini yönlendiren, aynı zamanda hedeflere ne ölçüde ulaşılabileceğini gösteren bir kılavuz işlevi görmektedir (Aydın vd. 2022; Epçaçan & Erzen, 2008). Öğretim programının içeriği hem zihinsel hem de fiziksel gelişim açısından öğrencilere bütünsel bir yaklaşım sunmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda etkinliklerle bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanların gelişimini desteklemektedir. Beden eğitimi ve spor öğretim programlarında iki başlıca öğrenme alanı bulunmaktadır: Hareket bilgi ve becerileri ile etkin katılım ve sağlıklı yaşam. Hareket bilgi ve becerileri, öğrencilerin fiziksel yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olurken, etkin katılım ve sağlıklı yaşam ise öğrencilerin spor faaliyetlerine aktif katılım göstermelerini ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları edinmelerini sağlamayı hedeflemektedir. Bu iki alan, öğrencilere fiziksel ve zihinsel gelişim sağlamak amacıyla birbirini tamamlayıcı bir şekilde tasarlanmakta ve programın her

aşamasında öğrencinin tüm gelişim süreçlerine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır (Şirinkan & Gündoğdu, 2011).

2.4. Çeşitlilik Desteği

Çeşitlilik desteği, bireylerin çeşitli faaliyetlerini, eylemlerini ve fırsatları deneyimlemelerini kolaylaştıran şekilde yapılandırılan etkinliklerin, davranışların ve fırsatların bütünüdür. Bu destek bireylerin monotonluktan kaçınmasını, motivasyonlarının artmasını ve yaratıcılıklarının gelişmesini sağlayarak daha zengin bir deneyim yaşamalarına yardımcı olmaktadır (Sylvester vd., 2016).

2.4.1. Beden Eğitimi ve Sporda Çeşitlilik Desteği

Beden eğitimin ve sporda çeşitlilik desteği, çeşitli öğretim yöntemleri, spor ekipmanları, müfredat içerikleri, ders konuları, ders mekanları gibi unsurların sağlanmasından oluşmaktadır. Çeşitlilik desteği, beden eğitimi ve spor bağlamında duygusal tepkileri iyileştirerek egzersizsiz sağlık ve refah üzerindeki olumlu etkisini en üst düzeye çıkarabilme olanağı sağlamaktadır (Mandolesi vd., 2018; Sylvester vd., 2016).

2.4.1.1. Bireyin Eğitim Düzeyi

Eğitimin olumlu yönleri ve topluma sağladığı yararlarla ilişkin görüşler, eğitim düzeyi arttıkça bireyde meydana gelen gelişmelere ve bu sınırlılıkların onun kapasitelerini de etkilediği gerçeğine dayanmaktadır (Baltacı, 2023). Eğitim düzeyi, toplumda refahı ve verimlilik artmasında en önemli faktörlerinden biridir. Bir ülkenin insanlarının nitelikli ve sürekli bir eğitim almaları, o ülkenin refah ve mutluluğuyla ilişkilidir. Eğitimle kazandıkları bilgi ve beceriler, beden eğitimi ve spor alanında da önemli katkılar sağlamaktadır (Çakmak, 2008). Eğitim düzeyi yüksek bireyler, genellikle kaynaklara ve imkânlarla daha kolay erişim sağlayabilmektedir. Bu durum, beden eğitimi ve spor alanında da geçerli olmaktadır. Yüksek eğitim düzeyine sahip bireyler, spor ekipmanlarına, spor salonlarına veya antrenörlere daha kolay erişebilmektedirler. Ayrıca eğitim düzeyi arttıkça bireylerin spor yapma ve beden eğitimi ve sporla alakalı kaynaklarına erişme ve kendilerini bu alanlarda geliştirme olasılığı da artmaktadır (Yüksel, 2014).

2.4.1.2. Ders İçeriği

Beden eğitimi ve spor dersi ğretim programı, ğrencilerinin fiziksel aktivitelere katılımlarını ve spor yapmalarını destekleyerek, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunacak bir eğitim içeriği sunmaktadır. Bu süreçte öğrencilerin yaşları, hazır bulunuşluk düzeyleri, ilgi ve beklentileri gibi faktörler dikkate alınmaktadır. Beden eğitimi ve spor dersi, öğrencilerin yaş ve fiziksel özelliklerine uygun fiziksel etkinliklere ve spor faaliyetlerine katılmalarını sağlayacak şekilde planlanmaktadır. Bu kapsamda hazırlanan ğretim programı ise, öğrencilerin gelişimsel ihtiyaçları ve eğitsel gereksinimleri dikkate alınarak, ‘Hareket Yetkinliği’ ve ‘Aktif ve Sağlıklı Yaşam’ olmak üzere iki temel öğrenme ve gelişim alanına odaklanmaktadır. Bununla birlikte beden eğitimi ve spor etkinlikleri, öz yönetim ve sosyal düşünme becerilerinin gelişmesine olanak tanıyacak şekilde ilgili kazanımlara da yer verilmektedir. Programın yapısında önemli bir unsur ise ğretmenlere Program amaçlarına ulaşmada rehberlik etmek için "Fiziksel Etkinlik Kartları (FEK)"nın kullanılmaktadır. Beden eğitimi ve spor dersi, programın amaçları ve çıktıları doğrultusunda, sınıf seviyelerine göre belirlenen kazanımlar ile öğrenme alanları, alt öğrenme alanları ve kazanım dağılımlarından oluşmaktadır (MEB. 2018).

2.4.1.3. Öğretim Yöntemleri

Eğitim hedeflerine ulaşılabilmesi için uygun ğretim yöntemlerinin seçilmesi önem arz etmektedir. Bu nedenle her ders için yalnızca tek bir yöntem değil, çeşitli yöntemlerin bir arada kullanılması gerekmektedir. Özellikle beden eğitimi ve spor derslerinde, öğrencilerin motor beceriler, fiziksel uygunluk ve spor kültürü gibi alanlarda etkili öğrenme deneyimleri yaşamaları açısından ğretim yöntemlerinin seçimi kritik bir rol oynamaktadır. Öğretim yöntemlerinin seçimi, öğrencilerin motor beceriler, fiziksel uygunluk ve spor kültürü gibi alanlarda etkili öğrenme deneyimleri yaşamasını sağlamak açısından önem arz etmektedir. (Demirkan & Saraçoğlu, 2016). Araştırmalar, beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılan ğretim yöntemlerinin, derse katılımı artırdığını ve öğrencilerin daha yüksek motivasyon düzeyi ile öğrenme performansını gösterdiğini ortaya koymaktadır (Hastie, 2011; Özsaydı, 2024). Bundan yola çıkarak eğitimde kullanılan ğretim yöntemleri, öğrencilere daha fazla kontrol ve sorumluluk vererek öğrenme süreçlerine aktif katılımlarını teşvik etmektedir (Dyson vd., 2004). Bu nedenle beden eğitimi ve spor derslerinde, öğrencilerin bireysel

farklılıklarına ve ihtiyaçlarına uygun, esnek ve çeşitli öğretim yöntemlerinin kullanılması önerilmektedir (Metzler, 2017). Genel eğitimde yaygın olarak kullanılan soru-cevap, tartışma, düz-anlatım, gösteri gibi yöntem ve tekniklerle birlikte, beden eğitimi ve spor öğretiminde öne çıkan ve daha çok tercih edilen başlıca öğretim yöntemleri kullanılmaktadır. Bu yöntemler şu şekildedir: (Hünük, 2023; Küçükahmet, 2001; Zeng & Gao , 2012; Aracı, 2007).

(A) Komut Yöntemi: Öğretmen, becerileri sistematik bir biçimde ve doğru yöntemlerle öğrencilere aktarırken, öğrenciler, öğretmenin verdiği komutları tam olarak yerine getirmeye yönelik bir çaba sarf etmektedir. Öğretmen, öğrenci performanslarını gözlemleyerek geri bildirim sağlamak ve gerekli düzeltmeleri yapmaktadır. Öğrenciler ise öğretmenin sergilediği örneğe uygun bir şekilde uygulama yapma gayreti göstermektedirler.

(B) Alıştırma Yöntemi: Öğretmen, spor salonunda öğrencilere farklı becerilerin veya bir becerinin çeşitli aşamalarını çalışabilecekleri istasyonlar kurarak uygulamalı bir öğrenme ortamı sunmaktadır. Öğrenciler, istasyonlar arasında geçiş yaparak, hareketlerin temposuna uygun bir şekilde aktiviteleri yerine getirmektedir. Öğretmen, süreci gözlemleyerek, öğrencilerin ihtiyaç duyduğu durumlarda rehberlik ve destek sağlamaktadır.

(C) Eşli Çalışma Yöntemi: İki öğrenci, öğretmen tarafından belirlenen hareket üzerinde ortaklaşa çalışırken, hareket sırasında birbirlerine geri bildirim sunmaktadır. Ayrıca geri bildirim süreçlerini daha etkili hale getirmek amacıyla öğrenciler, kontrol listeleri kullanabilmektedir.

(D) Kendini Değerlendirme Yöntemi: Öğrenciler, belirli konu üzerinde tek başına çalışmakta ve çalışmalarını kendi kendilerine değerlendirmektedirler. Öğretmen, konuyu öğrenen öğrencilere, öğrenme süreçlerini izlemeleri ve geri bildirimde bulunmaları için kontrol listesi verebilmektedir.

(E) Katılım Yöntemi: Öğretmen çeşitli zorluk düzeyleri içeren bir öğrenme etkinliği tasarlamaktadır. Öğrenciler, etkinliğin güçlük düzeylerini değiştirerek, kendi beceri seviyelerine uygun olarak etkinliği kolaylaştırma veya zorlaştırma kararını alabilmektedirler

(F) Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi: Öğretmen öğrencilerden bir hareket problemine çözüm bulmalarını istemektedir. Öğretmen öğrencilere konuya özel bir seri soru

sormakta ve öğrenciler öğretmenin beklediği doğru cevabı bulana kadar çeşitli cevaplar üzerinde denemeler yapmaktadır.

(G) Problem Çözme Yöntemi: Öğrenciler, bir beceri veya konuyu mantıklı sorgulama yöntemiyle öğrenmeye çalışmaktadır. Öğretmen, öğrencilere sorular yöneltirken, öğrenciler bu soruları eleştirel bir şekilde değerlendirerek çeşitli çözüm yolları düşünmektedir. Süreç sonunda, öğrenciler, soru üzerinde derinlemesine düşünerek ve çeşitli çözümleri deneyimleyerek doğru cevaba ulaşabilmektedir.

(H) Kişisel Program-Öğrencinin Tasarımı Yöntemi: Öğretmen genel konu seçimi yapmaktadır. Ancak öğrenciler öğrenme deneyimlerine ilişkin alınacak kararların çoğunu kendileri vermektedir. Öğretmen yönlendirmesi ile öğrenciler ne öğrenmek istediklerine karar vermekte ve öğretmenden geri bildirim alarak kendilerine öğrenme süreçlerine uygun bir plan tasarlamaktadır.

(I) Öğrencinin Başlatması Yöntemi: Öğrenciler, öğrenme sürecinde kendi hedeflerini ve yöntemlerini belirleme özgürlüğüne sahiptir. Öğretmen ile birlikte belirlenen temel kriterler doğrultusunda öğrenmeyle ilgili kararların tamamı öğrencilere bırakılmaktadır. Gerekli durumlarda öğretmen, öğrencilere rehberlik ederek destek sağlamaktadır. Bu yaklaşım, tüm sınıf için değil, yalnızca kendi öğrenme sorumluluğunu üstlenen bireysel öğrencilere yönelik bir yöntemdir.

(J) Kendine Öğretme Yöntemi: Öğrenci öğrenme konusundaki her şeye kendi karar verebilmektedir. Bu öğrenme sürecine öğretmeni dahil etmeye kadar her şeye karar verebilmektedirler.

2.4.1.4. Araç-Gereç Kullanımı

Öğrencilerin öğrenme sürecini kolaylaştırmak ve öğrenilen bilgi ve becerilerin kalıcılığını sağlamak için araç-gereç kullanımı eğitimin vazgeçilmez unsurlarından biri olmaktadır (Birgün vd., 2016). Beden eğitimi ve spor derslerinde araç-gereç kullanımı, öğrenme sürecinin verimliliğini artıran önemli bir faktördür. Beden eğitimi ve spor dersleri genellikle fiziksel güce dayalı olduğundan, etkinliklerin gerçekleştirilmesi için kullanılan uygun spor malzemeleri ve ekipmanlar, öğrencilerin fiziksel aktiviteleri daha etkili bir şekilde öğrenmelerine ve uygulamalarına olanak tanımakla birlikte derse olan ilgilerini ve motivasyonlarını da artırmaktadır (Yazıcı & Bahar, 2024). Özellikle spor becerilerinin gelişimi ve motor öğrenmenin desteklenmesi açısından araç-gereç kullanımı, beden eğitimi ve spor derslerinin temel

yapı taşlarından birini oluşturmaktadır. Derste kullanılan araç gereçler, spor aletleri, top, file gibi materyallerin yetersizliği, öğrencilerin pratik yapma ve becerilerini geliştirme imkânlarını sınırlayabilmektedir (Doğar, 2019). Öğrenci motivasyonunu arttıran en önemli birinci faktör, eğitim sisteminin tutarlı ve sistemli işleyişi olmasıdır. İkinci faktör ise öğrenci motivasyonu, derslik ve ders materyalinin kalitesi ile öğretmenin motivasyonuna bağlı olmaktadır (Kaluç, 2021). Bu doğrultuda doğru tercih edilmiş ve amacına uygun kullanılan araç gereçler eğitim ve öğretimin verimliliğini artırmakta ve beden eğitimi ve spor dersine katkı sağlamaktadır.

2.4.1.5. Sosyal Ortam

Eğitim, bir etkileşim sürecidir. Eğitimin gerçekleşebilmesi için bir sosyal ortamın varlığı gerekmektedir. Bu sosyal ortamın var olabilmesi için ise bir toplum veya topluluğun varlığı gerekli olmaktadır. Toplumun devamlılığını sağlayabilmek için ise eğitim etkinliklerine ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla eğitim, toplumun sürekliliğini desteklerken aynı zamanda sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılayacak şekilde biçimlenmektedir (Aslan vd., 2012). Eğitimdeki bu ihtiyaçların karşılanmasında beden eğitimi ve spor büyük bir öneme sahiptir. Beden eğitimi ve spor faaliyetleri bireysel ve takım odaklı gerçekleştirildiğinde, bireysel yeteneklerini geliştirmenin yanı sıra grup içinde birlik, dayanışma ve beraberlik duygularını da pekiştirerek sosyal etkileşimlerini güçlendiren önemli bir araç olarak kabul edilmektedir (Kılıç & Arslan, 2018). Beden eğitimi ve spor, sosyal ortam yapısıyla toplumla bağları güçlendirmekte, sosyal ortamları desteklemekte ve bireyler arasında etkileşimi teşvik etmektedir. Bu ortamlar, sosyal becerileri geliştirmekle birlikte sağlıklı yaşam biçimini teşvik etmekte ve kişilerin birbirleriyle etkileşim kurmalarını sağlayarak topluluk duygusunu güçlendirmektedir (Özbar, 2021).

2.4.1.6. Okul İmkânları

Ülkenin en geniş çaplı ve organize olmuş kurumlarından biri olan okul, bünyesinde yer alan çok sayıda bina, teçhizat, araç-gereç ve eğitimli çalışanı ile toplumsal eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kapsamlı bir hizmet sunmaktadır (Akpınar & Köksalan, 2003). Bununla birlikte okul imkânları, öğrencilerin eğitim süreçlerini ve akademik başarılarını destekleyen önemli bir faktördür. Bu faktörün beden eğitimi ve spor derslerinde de önemli etkiye sahiptir. Beden eğitimi ve spor derslerinde karşılaşılan sorunlara bakıldığında; okulun sahip olduğu fiziksel özellikler, kurum ve

okulların mali kaynaklarının kısıtlılığı, spor yapılacak alanın, tesislerinin beklenen düzeyde olmaması ve öğrencilerin kullanabileceği spor malzemelerinin yetersizliği gibi okul imkânlarından kaynaklanan sorunlar yer almaktadır (Çelik vd., 2024). Spor alanlarının ve spor malzemelerinin yetersizliği, öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine katılımlarını sınırlamaktadır. Ayrıca spor malzemelerinin yetersizliği ders içeriklerinin planlanmasında ve uygulanmasında zorluklar yaratmaktadır (Merxhani & Ibraimi, 2024). Okulların spor salonları, ısıtma ve soğutma sistemleriyle her türlü iklim ve hava koşulunda spor yapma imkânı sağlamaktadır. Bununla birlikte okul içi etkinliklere ve yarışmalara ev sahipliği yapan spor salonları, okul spor organizasyonlarının düzenli olarak yapılmasını sağlayarak, takımların ve lisanslı sporcu sayılarının artmasına imkân tanımaktadır (Aras & Asma, 2020).

2.4.1.7. Aile ve Toplum Katılımı

Aile, içinde yaşadığımız toplumun temel yapı taşıdır. Bununla birlikte çocuğun okul başarısında ve olumlu davranışlar kazandırılması ve geliştirilmesinde önemli rol oynamaktadır (Karacabey, 2018). Dolayısıyla çocukların fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişiminin temelleri yine aile içinde atılmakta ve bu sürecin büyük ölçüde yayılmasıyla yönlendirmesiyle şekillenmektedir. Aile, çocukların erken yaşta beden eğitimi ve spora katılım sürecinde ve bireysel kimliklerini oluşturmada hem toplumsal normları hem de değerleri öğrenmesinde etkili olmaktadır. Bu süreçte ebeveynler, çocuklarını sportif etkinliklere yönlendirmek için zaman ve maddi kaynak ayırarak onların fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerini desteklemektedirler (Horne vd., 1999).

Ailelerin çocuklarını sosyalleştirme biçimi, akademik başarılarını ve okul yaşantılarını doğrudan etkileyebilmektedir. Okul, bireylerin davranışlarını olumlu yönde değiştirmeyi hedeflese de tek başına bu işlevi yerine getiremeyebilir. Bu nedenle eğitim süresinde okul ve ailelerin birlikte çalışması önemli bir yere sahiptir.

Ailelerin okula ve eğitime yönelik tutumları, öğrencinin duygu ve davranışlarını şekillendirmede önemli bir etkidir. Pek çok aile, çocuklarının akademik gelişimi hakkında bilgi sahibi olmayı isterken, okullar da öğrencilerde istenmeyen davranışları önleme ve olumlu alışkanlıkları pekiştirme noktasında aile desteğine ihtiyaç duymaktadır. Ailelerin okula ve öğretmenlere yönelik olumlu yaklaşımları, öğrencinin okula dair tutumlarını güçlendirmektedir. Çocuklar, ebeveynlerinin okul ve

öğretmenler ile ilgili olumlu düşüncelere sahip olduklarını hissettiklerinde, kendilerinden beklenen okul davranışları sergilemeye daha istekli hale gelmektedirler. Ailenin eğitimdeki bu etkisi, beden eğitimi ve spor alanında da açıkça görülmektedir. Ailenin beden eğitimi ve spora dersine olan tutumu, çocukların fiziksel aktivitelere katılmalarında ve aktivitelerin daha çekici hale gelmesinde önemli etkileri bulunmaktadır (Celep, 2004; Güven, 2006; Certel, Bahadır, & Çelik, 2020).

2.4.1.8. Ölçme ve Değerlendirme

Ölçme, bir nesnenin veya olgunun gözlemlenerek belirli bir özelliğin ya da içerdiğinin uygun bir birim türünde ifade edilmesidir. Değerlendirme, elde edilen verileri karşılaştırarak sonuçları anlamlandırma ve buna göre nesne ya da durum hakkında bir değer yargısına ulaşma sürecidir (Akarsu, 2018). Eğitim sürecinde kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemleri ise, öğrenme-öğretme sürecinin temel unsurlarından birini oluşturmaktadır. Öğretim sürecinde öğrencilerin hangi düzeyde olduğu, öğretim sürecindeki eksiklikler ve istenmeyen davranışların olup olmadığı bu şekilde tespit edilebilmektedir.

Beden eğitimi ve spor alanında ölçme ve değerlendirme yöntemleri ise, öğrencilerin ve sporcuların fiziksel kondisyonlarını, performanslarını ve gelişimlerini değerlendirmek için önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Ayrıca bu yöntemler, spor eğitimi programlarının etkinliğini değerlendirmesi, hedefler belirlenmesi ve öğrencilerin ilerlemesini takip edilmesi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Beden eğitimi ve spor dersleri, kendi içerisinde teorik ve uygulamalı olarak ikiye ayrılmaktadır. Bundan dolayı farklı birçok yöntemin kullanılmasına imkân sağlamaktadır. Beden eğitimi öğretmeni eğitim öğretim müfredatı doğrultusunda yıllık planını oluşturmakta ve daha sonrasında oluşturulan yıllık plana uygun her ders ve her kazanım için bir öğretim yöntemi belirlemektedir. Öğretim yöntemi dikkate alınarak dönem ortası ya da dönem sonunda ölçme ve değerlendirme yöntemi belirlenmektedir. Ölçme ve değerlendirme yöntemleri, kendi içerisinde geleneksel ve alternatif olarak ikiye ayrılmaktadır (Öznur & Sivrikaya, 2024):

Geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri; geleneksel değerlendirme araçları arasında en yaygın olarak kullanılan değerlendirme araçları; çoktan seçmeli testler, doğru-yanlış testleri, kısa yanıtlı cevaplar, yazılı yoklamalar ve denemelerden oluşmaktadır (Dikli, 2003).

Alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencinin öğrenme süreci boyunca desteklenerek sahip olduğu beceri ve yeteneğin çok yönlü bir şekilde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu teknikler, öğrenme sürecinin tüm aşamalarında uygulanarak sürecin sürekli olarak izlenmesini ve yönlendirilmesini sağlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin mevcut bilgisi ve yeni edindikleri bilginin harmanlanarak, eleştirel bir bakış açısıyla sorgulanması ve öğrenilenlerin pratiğe etkili bir şekilde aktarılması hedeflenmektedir (Kuzgun & Yıldırım, 2023).

Öğrencinin yalnızca fiziksel yeteneklerinin değerlendirilerek sonucun notla belirlenmesi, kişinin sadece gelişimsel boyutunu göstermektedir. Ancak zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan sağlıklı bir gelişim, beden eğitimi ve sporun en önemli hedeflerinden biridir. Bu konuyla ilgili bilgi, yetenek ve alışkanlıkların da değerlendirilmesi gerekir. Not verme, bir süreçten ziyade eğitim sürecinde kullanılacak bir araç olarak görülmeli ve öğrencilerin spor faaliyetleri de değerlendirmeye dahil edilmelidir. Devimsel alanda ilgili değerlendirmede öğrencinin fiziksel kapasitesi göz önünde bulundurulmalı ve beceri gelişimi diğer öğrencilerle karşılaştırılmalıdır. Sürekli gözlem, izleme ve yönlendirme esas alınarak değerlendirilmelidir.

Beden eğitiminde değerlendirme ilkeleri: (Aracı, 2004)

1. Öğrenciler, kendi yeteneklerine uygun şekilde değerlendirilmeye alınmalıdır.
2. Not verme sürecinde; disiplin, ilgi, çaba ve katılım göz önünde bulundurulmalıdır.
3. Niceliksel ölçümlerle yapılan değerlendirmelerden kaçınılmalı ve beceri temelli bir yaklaşım benimsenmelidir. Öğrenciler, adaletsiz bir değerlendirmenin farkına vararak rahatsızlık duyabilmektedir. Bu durum, öğrencilerin adalet duygusunu zedelemekte ve öğretmene veya derse karşı ilgilerinin azalmasına sebep olabilmektedir.
4. Değerlendirme; eşit çalışma ve olanaklardan eşit yararlanmayı esas almalıdır.
5. Değerlendirme yöntemleri ve ölçütleri önceden öğrencilere bildirilmelidir.
6. Değerlendirme süreci öğrencilerle şeffaf olmalıdır. Öğretmene karşı güven, sevgi ve bağlılık artması, korkular ortadan kalkması ve özgüvenlerini yükseltmektedir.
7. Amaca uygun bir değerlendirme süreci için özellikle test dışı yöntemler, öğrencilerin etkinliklere katılımı, derse devam durumu, kıyafet ve ders içi tutum gibi göstergeler öncelikli olarak dikkate alınmalıdır.

2.5. Motivasyon ve Eğitim Sürecindeki Yeri

Motivasyon; hareket etmek, teşvik etmek ve harekete geçmek anlamlarını ifade eden Latince movere kelimesinden türemiştir. İngilizce ve Fransızca dillerinde ise motive kelimesinden türemiştir. Motive kelimesi Türkçede ise güdü, saik veya harekete geçme şeklinde tanımlanmaktadır. İnsan davranışlarının tümünde bireyin harekete geçmesi için motivasyona ihtiyaç duyulmaktadır. Motivasyon, bireyin belirlediği hedefler doğrultusunda harekete geçmesini sağlayan, hedeflere ulaşmak için sarf edilen çabanın yönünü ve yoğunluğunu belirleyen önemli bir güç kaynağıdır (Adair, 2005; Şimşek, Çelik & Akgemci, 2015; Tarhan, 2022; Yeltepe, 2007). Ayrıca bireyi belirli bir eylemi gerçekleştirmeye iten faktörleri ya da pozisyonları takip eden; enerjiyi üreten ve davranışı istikrarlı hâle getiren bir süreçtir. Bu süreç genellikle bir gereksinim ya da eksiklikle başlamakta ve bireyin davranışını bir hedefe ya da teşvik edici unsura yönlendirmektedir. (Pakdel, 2013). Öte yandan motivasyon; bireyin yönünü ve önceliklerini belirleyen, onu bilinçli ve amaçlı davranışa sevk eden içsel ya da dışsal faktörleri ifade etmektedir. Diğer bir ifadeyle, bir işi yapma konusundaki güçlü istek olarak da tanımlanabilmektedir (Göksu, 2017; Barlı, 2007).

Bazı öğrenciler, eğitim sürecinde karşılaştıkları ders konuları ya da problemler karşısında çözüm üretme isteği gösterirken, diğer öğrencilerin ise derslere isteksiz oldukları ve karşılaştıkları sorunlarla başa çıkmak yerine kaçmayı tercih ettikleri gözlenmektedir. Bu farklılıkta etkili olan faktörler arasında, motivasyon önemli bir rol oynamaktadır (Gençoğlu, 2020; Reece, B. & Reece, 2018). Bu doğrultuda motivasyon, bireyin enerji ve istek kazanarak davranışlarını yönlendirmesini sağladığından, öğrenme-öğretme sürecinin etkinliğini belirleyen en önemli etkenlerden biri olabilmektedir (Akbaba, 2006; Fidan, 1986). Bu süreçte öğrenci motivasyonunun devam etmesini sağlamak amacıyla ders planlarını merak uyandırıcı, ilgi çekici, zengin içerikli ve çeşitli öğretim yöntemlerinin kullanımı ile öğrencilerin öğrenme isteğini artırabilmekte ve aktif katılım sağlamalarına yardımcı olabilmektedir. (Hazar, 1996).

2.5.1. Motivasyon Türleri: İçsel ve Dışsal Motivasyon

Motivasyon genel olarak içsel ve dışsal olmak üzere iki temel kategoriye ayrılmaktadır. İçsel motivasyon, bireyin kendi içinde var olan merak, ilgi, öğrenme isteği, yeterlilik hissi ve gelişim ihtiyacı gibi unsurlardan kaynaklanmaktadır. Kişinin

herhangi bir dış etken olmadan, tamamen kendi isteğiyle bir görevi yerine getirmesi içsel motivasyonun temelini oluşturmaktadır (Kökver & Toros, 2022; Ergin & Karataş, 2018).

Dışsal motivasyon ise, bireyin bir aktiviteyi gerçekleştirmesi için dışarıdan sağlanan ödüller, teşvikler veya baskılarla yönlendirilmesi olarak ifade edilmektedir. Öğretmenler, ebeveynler ya da sosyal çevre tarafından sunulan ödüller, takdir belgeleri, cezalar, baskılar veya onaylanma isteği gibi faktörler dışsal motivasyonu şekillendirmektedir. Başarılı öğrencilere verilen teşekkür ve takdir belgeleri, dışsal motivasyonun yaygın örneklerini oluşturmaktadır (Okutan vd., 2024; Erçetin & Özdemir, 2004; Tarhan, 2022).

Çocukluk döneminde bireyler sıklıkla içsel motivasyonla hareket etmekte; gelişim süreciyle birlikte sosyal çevrelerini ve toplum kurallarını öğrenmeye başlamaktadır. Bu süreçte içsel motivasyona dayalı davranışlarda azalma görülmekte; birey, toplumun belirlediği normlara uygun şekilde hareket etmeye yönelmektedir. Dolayısıyla zamanla birey davranışlarını içsel güdülerle değil, ödül kazanma veya cezadan kaçınma gibi dışsal motivasyon kaynaklarına dayanarak gerçekleştirme eğilimi göstermektedir (Deci & Ryan, 2000).

2.6. Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Motivasyon

Beden eğitimi ve spor, fiziksel sağlığın gelişiminin yanı sıra kişisel olarak kullanabileceği, sosyal hareketlerine ve rekabet kabiliyetine katkı sağlayan aktivitelerden oluşmaktadır. Ancak beden eğitimi ve sporda başarı, fiziksel yetenek yeterliliği ile sınırlı kalmayıp, bireyin motivasyon düzeyi gibi psikolojik etkenlerle de doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda beden eğitimi ve sporda öğrenci motivasyonu önemli bir yapı olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü beden eğitimi ve spora yönelik bireysel motivasyonun gençlerin fiziksel aktivitesinin önemli bir belirleyicisi olduğu kabul edilmektedir (Standage vd., 2012). Beden eğitimi ve sporda motivasyon, sporcunun veya öğrencinin istekliliğini, disiplinini ve azmini yönlendiren bir güçtür. Beden eğitimi ve spor alanlarının hedeflerinin belirlenmesine yardımcı olmaktadır. Motivasyon, bireyin yaşamının her aşamasında öğrenme ve başarı için son derece kritik bir faktördür. Motivasyona sahip olan öğrenciler, derslere ve etkinliklere daha fazla ilgi gösterme eğiliminde, katılımlarını daha uzun süre sürdürebilmekte, daha iyi

öğrenme sonuçları elde etmekte ve diğer öğrencilere göre daha iyi performans sergilemektedirler (Pintrich, 2003; Cloes, 2005). Motivasyonu yüksek sporcular sağlıklı bir takım ortamı yaratılmasında, takım arkadaşlarının sorunlarını kolayca anlamasında ve onları belirli bir spor dalında yeni beceriler kazanma konusunda doğru şekilde motive etmektedirler. Yüksek motivasyon, bireylerin beden eğitimi ve spor derslerinde başarı kazanma ve etkili performans elde etmelerinde yardımcı olmaktadır (Singh & Pathak, 2017).

2.7. Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Çeşitlilik Desteğinin Öğrenci Motivasyonuna Etkisi

Çeşitlilik desteği, ihtiyaçları karşılamak ve motivasyonu artırmak amacıyla belirli bağlamda çeşitli çabalar, fırsatlar ve görevler yoluyla sağlanan bir destek türü olarak işlevselleştirilmiştir (Lyubomirsky & Layous, 2013). Beden eğitimi ve spor bağlamında çeşitlilik desteği, öğrencilerin motivasyonlarını artırabilmekte ve bundan dolayı daha fazla fiziksel aktiviteye katılımı teşvik edebilmektedir. Çeşitli etkinlikler ve araç gereçlerin kullanımı, katılımcıların kendilerini daha yetkin hissetmelerini sağlamakta, özerkliklerini güçlendirebilmekte ve grup içindeki ilişkilerini derinleştirebilmektedir.

Çeşitlilik desteği, öğrencilerin hem fiziksel hem de duygusal gelişimlerine katkı sağlarken, elde ettikleri başarılarla birlikte özgüvenlerini güçlendirmelerine yardımcı olmaktadır. Bu çeşitlilik, beden eğitimi ve spor dersinin sadece eğlenceli ve motive edici olmasını sağlamakla kalmamakla birlikte aynı zamanda bireylerin psikolojik ihtiyaçlarını da karşılamaktadır. Bu psikolojik ihtiyaçların karşılanması, öğrencilerin derse karşı daha fazla bağlılık geliştirmelerini ve uzun vadede beden eğitimi ve sporu yaşamlarının bir parçası haline getirmelerini sağlamaktadır (Michael vd.,2016; Dimmock vd., 2013).

2.8. Konu ile İlgili Yapılan Araştırmalar

İlgili Çalışmalar

Eğitimde çeşitlilik, bireylerin eğitim düzeyi, ders içeriği, öğretim yöntemleri, kullanılan araç-gereçler, sosyal ortam ve okul imkânları gibi birçok önemli faktörü kapsamaktadır (MEB., 2018).

Miao vd. (2024), tarafından yapılan araştırmada, algılanan çeşitlilik desteğinin beden eğitimindeki öğrenme katılımı üzerindeki doğrudan etkisini ve beden eğitimindeki motivasyonun ilişkisi üzerindeki aracılık etkisini araştırmayı amaçlamıştır. Kesitsel bir çalışma yürütölmüş ve Liaoning eyaletinden 587 ortaokul öğrencisi, iyi güvenilirlik ve geçerliliğe sahip olduğu kanıtlanmış olan beden eğitiminde algılanan çeşitlilik desteği (PVSPES) ölçeğinde, Utrecht iş katılımı ölçeği-öğrenci ve beden eğitimi (PE) ölçeğinde algılanan nedensellik odağı (294 erkek ve 293 kız), benimseyen öğrenciler tarafından anketler doldurmuştur. Sonuçlar üç değişkenin birbirleriyle önemli ölçüde pozitif korelasyona sahip olduğunu ve PE'de algılanan çeşitlilik desteğinin yalnızca ortaokul öğrencilerinin PE'deki öğrenme katılımını doğrudan değil, aynı zamanda PE'deki motivasyonun aracılık etkisi yoluyla dolaylı olarak da teşvik edebileceğini göstermektedir.

Benzer şekilde, Eather vd. (2025) tarafından yürütölen bir diğer çalışmada, beden eğitimi derslerinde uygulanan yüksek yoğunluklu aralıklı antrenman uygulamalarında öğrencilere sunulan çeşitlilik ve seğimin, ergenlerin motivasyonları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırmaya 206 öğrenci katılmış ve öğrenciler dört gruba ayrılmıştır: düşük çeşitlilik, yüksek çeşitlilik, seçim ve kontrol grubu. 206 öğrenciyle yürütölen ve 6 hafta süren çalışmada, yüksek ve düşük çeşitlilik gruplarında içsel motivasyonun arttığı; yüksek çeşitlilik ve seçim gruplarında ise keyif alma düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca yüksek çeşitlilik grubu, diğer gruplara göre daha fazla olumlu duygular yaşadığını bildirmiştir. Düşük çeşitlilik ve seçim gruplarında ise fiziksel uygunluk (dayanıklılık ve kas gücü) düzeylerinde olumlu gelişmeler görölmüştür. Bu bulgular, beden eğitimi derslerinde öğrencilere çeşitliliğin sağlanması hem motivasyonlarını hem de fiziksel gelişimleri açısından olumlu sonuçlar doğurabileceğini ortaya koymaktadır

Sylvester vd. (2016), tarafından yapılan çalışmada, çeşitlilik desteğinin fiziksel olarak aktif olmayan yetişkinler arasındaki egzersiz davranışı üzerindeki etkilerini ve "çeşitlilik deneyiminin" bu etkileri nasıl aracılık ettiğini incelemişlerdir. Çeşitli araştırmalar, egzersiz programlarına olan bağlılığın, programın içeriğindeki çeşitlilikten etkilendiğini öne sürmektedir. Özellikle, desteklenen çeşitlilik kavramı, katılımcılara sunulan egzersiz seğeneklerinin çeşitliliğini artırarak, katılımcıların programlara olan bağlılığını güçlendirmeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada, fiziksel olarak aktif olmayan 121 üniversite öğrencisi, 6 hafta boyunca yüksek veya düşük çeşitlilik

destekli egzersiz programına rastgele atanmıştır. Yüksek çeşitlilik destekli gruptaki katılımcılar, düşük çeşitlilik destekli gruba göre egzersiz programına daha yüksek düzeyde bağlılık göstermiştir. Ayrıca çeşitlilik desteği ile uyum arasındaki ilişki algılanan çeşitlilik tarafından aracılık edilmiştir. Bu bulgular, egzersizle ilgili çeşitlilik desteğinin, daha önce fiziksel olarak aktif olmayan bireylerde daha yüksek düzeyde egzersiz bağlılığı davranışını teşvik etmenin etkili bir yöntemi olabileceğini göstermektedir. Sonuçlar, "çeşitliliğin" sağlanması veya deneyiminin fiziksel aktivite davranışının önemli bir belirleyicisi olabileceğini göstermektedir. Çeşitlilik, çeşitli çabaları, fırsatları veya görevleri ifade eder ve fiziksel aktivite bağlamında, bir aktivite veya ortamın (yani, çeşitlilik desteği) ve bir deneyimin (yani, kişinin hissettiği deneyim veya algılanan çeşitlilik) bir özelliği olarak incelenmiştir.

Eather vd. (2023) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada sağlık ve refah, davranışlar ve motivasyon üzerinde fiziksel aktivite ortamlarında çeşitliliğin sağlanması veya deneyiminin araştırılmasını inceleyen çalışmaları sentezlemek ve fiziksel aktivite ortamlarında çeşitliliğin farklı yönleri hakkında nicel veri raporlamasını incelemek amaçlanmıştır. Fiziksel aktivite ortamlarında çeşitliliğin nicel veya nitel değerlendirmesini sağlayan çalışmaları belirlemek için beş elektronik veri tabanında sistematik bir arama gerçekleştirmişlerdir. İncelemek üzere 5.576 potansiyel olarak ilgili makale belirlenip ve tam metin taraması için 74 makaleden 28'i çalışma için uygun görülmüştür. Nitel ve nicel çalışmadan elde edilen bulgular, çeşitliliğin sağlanması ve deneyiminin fiziksel aktiviteye katılım ve katılım, egzersiz ve fiziksel aktivite motivasyonu ve refah sonuçları ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Sonuçlar ayrıca çeşitliliğin sağlanmasının bir fiziksel aktivite programına olan motivasyonu ve uyumu artırabileceğini göstermektedir. Bulgular, çeşitliliğin fiziksel aktivite programlarının planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sırasında dikkate alınması gerektiği iddiasını desteklemektedir.

Ceylan vd. (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, beden eğitimi derslerinde öğrencilerin algıladığı çeşitlilik desteği ile ders katılımı arasındaki ilişkide, zevk ve motivasyonun seri aracılık rolleri üzerine çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu bağlamda Eather vd. (2022) tarafından geliştirilen "Beden Eğitimi Algılanan Çeşitlilik Desteği Ölçeği (PVSPES)" ölçeği, Türkçeye uyarlanmış ve lise düzeyindeki öğrencilere uygulanmak üzere örneklem genişletilmiştir. Çalışma, 1018 öğrenci (532 kız, 486 erkek) ile yürütülmüş ve analizlerde yapısal eşitlik modellemesi (YEM) kullanılmıştır.

Araştırma bulguları, beden eğitimi derslerinde öğrencilerin algıladıkları çeşitlilik desteğinin, ders katılımı üzerinde doğrudan ve anlamlı bir pozitif etki yarattığını göstermektedir. Ayrıca çeşitlilik desteği ile ders katılımı arasındaki ilişkide, öğrencilerin dersten aldıkları zevk ve sahip oldukları motivasyonun seri aracılık rolü üstlendiği belirlenmiştir. Bu sonuçlar, beden eğitimi derslerinde sunulan etkinliklerin çeşitliliğinin artırılmasının, öğrencilerin derse yönelik zevk düzeylerini ve motivasyonlarını olumlu yönde etkilediğini; dolayısıyla ders katılımlarını da artırabileceğini göstermektedir.

Hassandra vd. (2003) tarafından, beden eğitiminde içsel motivasyonla ilişkili faktörlerin incelenmesi: niteliksel bir yaklaşım adlı çalışmada, beden eğitime katılmaya yönelik içsel motivasyonla ilişkili faktörlerin hem sosyal-çevresel hem de bireysel farklılıklar olduğunu ortaya çıkarmıştır. Sosyal çevresel faktörler arasında ders içeriği, beden eğitimi öğretmeni, sınıf arkadaşları ve okul spor tesislerinin yanı sıra ailenin fiziksel aktivite davranışları ve aile teşviki, okul dışı spor aktivitelerine katılım, medya, kültürel değerler ve sosyal önyargılar yer aldığı tespit edilmiştir.

Son olarak, Bayrakçeken (2021) tarafından yapılan çalışmada ise, öğrencilerin motivasyonunun beden eğitimi ve spor derslerindeki performanslarına, katılımlarına ve tutumlarına yansıdığı vurgulanmıştır. Ayrıca bu çalışma, öğrencilerin motivasyonunun beden eğitimi ve spor derslerindeki başarılarına doğrudan etkisi olduğunu ortaya koymuştur.

3. MATERİYAL ve YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, ortaokul beden eğitimi ve spor dersinde çeşitlilik desteği ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir (Karasar, 2011; Fraenkel vd., 2012).

İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasında bir ilişki bulunup bulunmadığını ortaya koymak ve bu değişkenler arasında olası bir neden-sonuç bağlamına işaret edebilecek veriler elde etmek amacıyla kullanılmaktadır. Korelasyonel araştırmalarda, eğer değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı ve tesadüfi olmayan bir ilişki mevcutsa, bu ilişkinin yönü ve gücü belirlenmeye çalışılmaktadır. Bu tür araştırmalarda, veri toplama süreci dışında araştırmacının örneklem grubuna herhangi bir herhangi bir müdahalede bulunmaz; bu sayede doğal koşullar altında ortaya çıkan ilişkiler nesnel bir biçimde gözlemlenip betimlenebilir (Büyüköztürk vd., 2015). Bu doğrultuda araştırmada kullanılan ilişkisel tarama modeli, değişkenler arasındaki mevcut ilişkilerin sistematik ve nesnel biçimde analiz edilmesine olanak sağlamaktadır.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Trabzon ili Ortahisar ilçe merkezindeki farklı okul türlerinde ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerden oluşturmaktadır. Trabzon ili Ortahisar ilçesinde; 37 resmi devlet okulu, 7 imam hatip ortaokulu ve 13 özel ortaokul olmak üzere toplam 57 ortaokul bulunmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, 57 okul arasından basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 15 okulda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Basit rastgele örnekleme yöntemi, evrenin tüm unsurlarını temsil edecek örneklem grubu içerisinde tesadüfi (random) bir şekilde gereksinim duyulan sayı kadar katılımcının seçilmesidir (Baltacı, 2018; Geray, 2006). Örneklem grubunda toplam 1.170 (567 kız; 603 erkek) ortaokul

öğrencisi yer almaktadır. Örneklemeye dâhil edilen okullar, farklı okul türlerini (resmî devlet okulları, imam hatip ortaokulları, özel okullar) temsil edecek biçimde seçilmiştir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada farklı okul türlerinde ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerindeki çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tarama yöntemi içerisinde sıklıkla kullanılan anket tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket formunun birinci bölümünde 7 maddeden oluşan kişisel bilgi formu yer almaktadır. Kişisel bilgi formunda; cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü, aile gelir durumu düzeyi, aile bireylerinin spor yapma durumu, beden eğitimi ve spor dersi dışında herhangi bir spor dalıyla uğraşma, beden eğitimi ve spor dersinde kullanılan araç gereç yeterliliği gibi değişkenler yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde, Ceylan vd. (2023) tarafından Türkçeye uyarlanan toplam 8 maddeden oluşan “Beden Eğitimi Çeşitlilik Desteği Ölçeği” kullanılmıştır. Anketin üçüncü bölümünde ise Akbulut & Öncü (2022) tarafından Türkçeye uyarlanan toplam 9 maddeden oluşan “Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, İçsel Motivasyon, Dışsal Motivasyon ve Motivasyonsuzluk olmak üzere üç faktörden oluşmaktadır. Maddeler, “5’li Likert tipi” derecelendirme sistemiyle hazırlanmıştır. Seçeneklerin sıralaması “Hiç Katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kararsızım (3)”, “Katılıyorum (4)” ve “Tamamen Katılıyorum (5)” şeklinde birden beşe doğru yapılmış ve puanlamalarda bu duruma göre gerçekleştirilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan üç farklı veri toplama aracı, Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden gerekli izinlerin alınmasının ardından, belirlenen 15 okulda çalışma grubunu oluşturan ortaokul öğrencilerine uygulanmıştır. Uygulamalar, okul yöneticilerinin koordinasyonunda, sınıf ortamında ve yaklaşık 10 dakika sürecek şekilde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama sürecinde kullanılan anket formları, araştırmacı tarafından incelenmiş; eksik ya da hatalı doldurulan formlar analiz

sürecinin dışında bırakılmıştır. Geçerli sayılan anketler, analiz için öncelikle kodlanmış ve ardından dijital ortama aktarılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Bu çalışmada yaygın kullanılan istatistiksel analiz yazılım programlarından biri olan IBM SPSS 26 paket programı kullanılmıştır. Analiz sürecinde verilerin güvenilir ve geçerli bir şekilde işlenebilmesi için çeşitli ön hazırlıklar yapılmıştır. Bu kapsamda kayıp verilerin tespiti, hatalı girişlerin düzeltilmesi ve uç değerlerin belirlenip değerlendirilmesi gibi işlemler gerçekleştirilmiştir (Can, 2020). Yapılan incelemeler sonucunda, uç değer içeren 6 veri ile samimi şekilde yanıtlanmadığı tespit edilen 8 veri analiz dışı bırakılmıştır. Veriler analize hazırlandıktan sonra, yapılacak analizlere karar vermek için normal dağılımı kontrol edilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş; bu değerlerin basıklık-çarpıklık değeri ± 2 olarak alınmıştır (George, 2003). Gerçekleştirilen kontrolde verilerin normal dağıldığı görülmüştür (bkz. Çizelge 2). Bu nedenle araştırmada parametrik testler uygulanmıştır. Araştırmada, ilgili hipotezlere göre ölçümler arasında farklılıkların belirlenebilmesine yönelik ilişkisiz örneklem t-testi ve ANOVA testleri uygulanmıştır. ANOVA sonucunda anlamlı farklılıklar tespit edilen durumlarda, bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey post hoc analiz testleri kullanılmıştır. Ayrıca iki ölçek arasındaki ilişkiyi değerlendirilebilmesi için Pearson Korelasyon analizleri yapılmıştır. Kullanılan ölçme araçlarının güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı hesaplanmış; yapılan tüm analizlerde anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, Trabzon Ortahisar ilçesindeki farklı okul türlerinde (MEB okulları, özel okullar, imam hatip okulları) öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin, beden eğitimi ve spor derslerindeki çeşitlilik desteği ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelemesi amacıyla “Beden Eğitimi Çeşitlilik Desteği Ölçeği” ve “Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Kullanılan ölçeklerin puanlarına ilişkin verilerden elde edilen bulgular ele alınmıştır.

Çizelge 4.1. Katılımcıların demografik bilgileri

Değişkenler		n	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	567	48,5
	Erkek	603	51,5
Sınıf	5. Sınıf	242	20,7
	6. Sınıf	276	23,6
	7. Sınıf	385	32,9
	8. Sınıf	267	22,8
Okul Türü	Ortaokul	401	34,3
	İmam Hatip Ortaokulu	377	32,2
	Özel Ortaokul	392	33,5
Gelir Düzeyi	Alt	47	4,0
	Orta	890	76,1
	Üst	233	19,9
Aile Bireylerinin Spor Yapma Durumu	Evet	633	54,1
	Hayır	537	45,9
Ders Dışında Spor Yapma	Evet	666	56,9
	Hayır	504	43,1
Derste Kullanılan Araç Gereci Yeterli Görme	Yeterli	656	56,1
	Yeterli değil	514	43,9
Toplam Katılımcı		1170	

Çizelge 4.1'de katılımcıların demografik bilgileri sunulmuştur. Katılımcıların %48,5'i kız, %51,5'i erkektir. Sınıf dağılımında 7. sınıf (%32,9) en yüksek orana sahiptir. Okul

türüne göre, %34,3'ü ortaokul, %32,2'si İmam Hatip Ortaokulu ve %33,5'i özel ortaokul öğrencisidir. Katılımcıların %76,1'i orta gelir düzeyinde olduğunu belirtmiştir. Aile bireylerinin spor yapma oranı %54,1, ders dışında spor yapma oranı %56,9 olarak belirlenmiştir. Derste kullanılan araç gerecin yeterli olduğunu belirtenlerin oranı %56,1'dir. Toplam katılımcı sayısı 1.170'tir.

Çizelge 4.2. Ölçek ve alt boyutların puan ortalamaları, normallik dağılımı ve iç tutarlık katsayısı

Alt Boyutlar	$\bar{X}$	SS	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach's Alpha
Çeşitlilik Desteği Ölçeği	2.53	.66	-.061	-.576	0.78
İçsel Motivasyon	4.17	.88	-1.339	1.600	0.75
Dışsal Motivasyon	3.45	1.17	-.463	-.793	0.82
Motivasyonsuzluk	1.73	.93	1.491	1.782	0.80

Çizelge 4.2'de ölçek ve alt boyutların puan ortalamaları, normallik dağılımı ve iç tutarlık katsayıları sunulmuştur. En yüksek puan ortalaması İçsel Motivasyon ($\bar{X} = 4.17$, $SS = 0.88$) alt boyutunda, en düşük ise Motivasyonsuzluk ($\bar{X} = 1.73$, $SS = 0.93$) alt boyutunda gözlenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri alt boyutların normal dağılım sergilediğini göstermektedir. Cronbach's Alpha katsayıları 0.75 ile 0.82 arasında değişmekte olup, tüm alt boyutlar için kabul edilebilir düzeyde güvenilirlik göstermektedir.

Çizelge 4.3. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği t-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Çeşitlilik Desteği	Kız	567	2.53	.68	1168	.193	.847
	Erkek	603	2.53	.63			
İçsel Motivasyon	Kız	567	4.02	.97	1168	-5.846	.000*
	Erkek	603	4.31	.76			
Dışsal Motivasyon	Kız	567	3.35	1.18	1168	-2.703	.007*
	Erkek	603	3.54	1.14			
Motivasyonsuzluk	Kız	567	1.89	1.02	1168	5.790	.000*
	Erkek	603	1.58	.80			

* $p < .05$

Çizelge 4.3'te cinsiyet değişkenine göre Çeşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutlarının bağımsız örneklem t-testi sonuçları sunulmuştur. Çeşitlilik Desteğinde kız ve erkek katılımcılar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır

($t_{(1168)} = .193, p = .847$). Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeğinin tüm alt boyutlarında ise anlamlı farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır. İçsel Motivasyon alt boyutunda ise erkek katılımcıların ($\bar{X} = 4.31, S = .76$) puanları, kız katılımcılara ($\bar{X} = 4.02, S = .97$) göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($t_{(1168)} = -5.846, p = .000$). Dışsal Motivasyon alt boyutunda da erkeklerin puan ortalaması ($\bar{X} = 3.54, S = 1.14$), kızların ($\bar{X} = 3.35, S = 1.18$) puan ortalamasından anlamlı derecede yüksek çıkmıştır ($t_{(1168)} = -2.703, p = .007$). Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise kızların puan ortalaması ($\bar{X} = 1.89, S = 1.02$) erkeklerin puan ortalamasına ($\bar{X} = 1.58, S = .80$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t_{(1168)} = 5.790, p = .000$). Bu bulgular, cinsiyetin motivasyonel faktörler üzerinde farklılaşmalar yarattığını göstermektedir.

Çizelge 4.4. Katılımcıların Sınıf Değişkenine Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Çeşitlilik Desteği	Gruplar Arası	25.286	3	8.429	20.218	.000*	8<5,6,7 7<5,6
	Gruplar İçi	486.087	1166	.417			
	Toplam	511.372	1169				
İçsel Motivasyon	Gruplar Arası	11.728	3	3.909	5.063	.002*	7,8<5
	Gruplar İçi	900.273	1166	.772			
	Toplam	912.001	1169				
Dışsal Motivasyon	Gruplar Arası	107.002	3	35.667	27.838	.000*	6,7,8<5
	Gruplar İçi	1491.359	1164	1.281			
	Toplam	1598.361	1167				
Motivasyonsuzluk	Gruplar Arası	9.180	3	3.060	3.525	.015*	5<7,8
	Gruplar İçi	1012.184	1166	.868			
	Toplam	1021.364	1169				

* $p < .05$ 5= 5. Sınıf; 6= 6. Sınıf; 7= 7. Sınıf; 8= 8. Sınıf

Çizelge 4.4'te sınıf değişkenine göre Çeşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutlarının ANOVA sonuçları sunulmuştur. Çeşitlilik Desteğinde gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($F_{(3,1166)} = 20.218, p = .000$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tukey post hoc analizinde, 8. sınıf öğrencilerinin puanları 5., 6. ve 7. Sınıflardan, 7. Sınıfın ise 5. ve 6. sınıflardan anlamlı derecede farklı olduğu görülmüştür. İçsel Motivasyon alt boyutunda da gruplar arasında anlamlı fark gözlenmiş ($F_{(3,1166)} = 5.063, p = .002$), 5. sınıfın 7. ve 8. sınıflardan anlamlı derece farklı olduğu görülmüştür. Dışsal Motivasyon alt boyutunda da anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($F_{(3,1166)} = 27.838, p = .000$), 6., 7. ve 8. sınıfların

5. sınıfa göre anlamlı derecede farklılaştığı belirlenmiştir. Motivasyonsuzluk alt boyutunda anlamlı bir fark gözlenmiş ($F_{(3,1166)} = 3.525, p = .015$), 5. sınıf öğrencilerinin yedinci ve sekizinci sınıflara göre anlamlı derecede farklı olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, sınıf seviyesinin çeşitlilik desteğin ve motivasyonel faktörlerde farklılık yarattığını göstermektedir.

Çizelge 4.5. Katılımcıların Okul Türü Değişkenine Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Çeşitlilik Desteği	Gruplar Arası	47.026	2	23.513	59.092	.000*	1,2<3
	Gruplar İçi	464.347	1167	.398			
	Toplam	511.372	1169				
İçsel Motivasyon	Gruplar Arası	11.657	2	5.829	7.555	.001*	1,2<3
	Gruplar İçi	900.344	1167	.772			
	Toplam	912.001	1169				
Dışsal Motivasyon	Gruplar Arası	1.446	2	.723	.527	.590	
	Gruplar İçi	1596.916	1165	1.371			
	Toplam	1598.361	1167				
Motivasyonsuzluk	Gruplar Arası	4.677	2	2.339	2.684	.069	
	Gruplar İçi	1016.687	1167	.871			
	Toplam	1021.364	1169				

* $p < .05$ 1= ortaokul; 2= imam hatip ortaokulu; 3= özel ortaokul

Çizelge 4.5'te okul türü değişkenine göre Çeşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutlarının ANOVA sonuçları sunulmuştur. Çeşitlilik Desteğinde gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($F_{(2,1167)} = 59.092, p = .000$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tukey post hoc analizinde, özel ortaokul öğrencilerinin puanlarının hem imam hatip ortaokulu hem de MEB ortaokul öğrencilerinden anlamlı derecede farklı olduğu görülmüştür. İçsel Motivasyon alt boyutunda da gruplar arasında anlamlı fark gözlenmiştir ($F_{(2,1167)} = 7.555, p = .001$). Tukey post hoc analiz sonuçlarına göre özel ortaokul öğrencilerinin puanları hem imam hatip ortaokulu hem de MEB ortaokul öğrencilerinden anlamlı derecede farklı olduğu bulunmuştur. Dışsal Motivasyon ($F_{(2,1167)} = .527, p = .590$) ve Motivasyonsuzluk ($F_{(2,1167)} = 2.684, p = .069$) alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Bu bulgular, okul türünün çeşitlilik desteği ve içsel motivasyon faktörlerinde farklılık yarattığını göstermektedir.

Çizelge 4.6. Katılımcıların Algılanan Gelir Durumu Değişkenine Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Çeşitlilik Desteği	Gruplar Arası	9.318	2	4.659	10,830	,000*	1<2,3 2<3
	Gruplar İçi	502.054	1167	.430			
	Toplam	511.372	1169				
İçsel Motivasyon	Gruplar Arası	1.719	2	.859	1,102	,333	
	Gruplar İçi	910.282	1167	.780			
	Toplam	912.001	1169				
Dışsal Motivasyon	Gruplar Arası	15.262	2	7.631	5,616	,004*	2<3
	Gruplar İçi	1583.099	1165	1.359			
	Toplam	1598.361	1167				
Motivasyonsuzluk	Gruplar Arası	1.600	2	.800	,915	,401	
	Gruplar İçi	1019.764	1167	.874			
	Toplam	1021.364	1169				

* $p < .05$ 1= alt; 2=orta; 3= üst

Çizelge 4.6'da algılanan gelir durumu değişkenine göre Çeşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutlarının ANOVA sonuçları sunulmuştur. Çeşitlilik Desteğinde gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($F_{(2,1167)} = 10.830, p = .000$). Yapılan Tukey post hoc analizinde, alt gelir grubundaki katılımcıların puanlarının hem orta hem de üst gelir grubundaki katılımcılardan anlamlı derecede farklı olduğu, ayrıca orta gelir grubunun puanlarının da üst gelir grubundan anlamlı derecede farklı olduğu belirlenmiştir. İçsel Motivasyon alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{(2,1167)} = 1.102, p = .333$). Dışsal Motivasyon alt boyutunda ise anlamlı bir fark gözlenmiştir ($F_{(2,1167)} = 5.616, p = .004$). Üst gelir grubundaki katılımcıların puanlarının orta gelir grubuna göre anlamlı derecede farklı olduğu görülmüştür. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{(2,1167)} = .915, p = .401$). Bu bulgular, algılanan gelir düzeyinin çeşitlilik desteği ve dışsal motivasyon faktörlerinde farklılık yarattığını göstermektedir.

Çizelge 4.7. Katılımcıların Aile Bireylerinin Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği t-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Aile Bireylerinin Spor Yapma Durumu	n	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Çeşitlilik Desteği	Evet	633	2.61	.65	1168	4.463	.000*
	Hayır	537	2.44	.65			
İçsel Motivasyon	Evet	633	4.23	.85	1168	2.675	.008*
	Hayır	537	4.09	.90			
Dışsal Motivasyon	Evet	633	3.59	1.12	1168	4.454	.000*
	Hayır	537	3.28	1.19			
Motivasyonsuzluk	Evet	633	1.69	.90	1168	-1.740	.082
	Hayır	537	1.78	.96			

* $p < .05$

Çizelge 4.7'de katılımcıların aile bireylerinin spor yapıp yapmama durumuna göre Çeşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutlarının bağımsız örneklem t-testi sonuçları sunulmuştur. Çeşitlilik Desteğinde aile bireyleri spor yapan katılımcıların puan ortalaması ($\bar{X} = 2.61$, $S = 0.65$), spor yapmayanlara göre ($\bar{X} = 2.44$, $S = 0.65$) anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($t_{(1168)} = 4.463$, $p = .000$). İçsel Motivasyon alt boyutunda da aile bireyleri spor yapan katılımcıların puanları ($\bar{X} = 4.23$, $S = 0.85$), spor yapmayanlara göre ($\bar{X} = 4.09$, $S = 0.90$) anlamlı derecede daha yüksektir ($t_{(1168)} = 2.675$, $p = .008$). Dışsal Motivasyon alt boyutunda aile bireyleri spor yapanların puan ortalaması ($\bar{X} = 3.59$, $S = 1.12$), spor yapmayanlara göre ($\bar{X} = 3.28$, $S = 1.19$) anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($t_{(1168)} = 4.454$, $p = .000$). Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($t_{(1168)} = -1.740$, $p = .082$). Bu bulgular, aile bireylerinin spor yapma durumunun çeşitlilik desteği, içsel ve dışsal motivasyon faktörlerinde anlamlı farklılıklar yarattığını göstermektedir.

Çizelge 4.8. Katılımcıların Ders Dışında Spor Yapma Değişkenine Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği t-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Ders Dışında Spor Yapma	n	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Çeşitlilik Desteği	Evet	666	2.60	.65	1168	4.182	.000*
	Hayır	504	2.44	.66			
İçsel Motivasyon	Evet	666	4.31	.78	1168	6.421	.000*
	Hayır	504	3.98	.96			
Dışsal Motivasyon	Evet	665	3.60	1.13	1168	5.161	.000*
	Hayır	503	3.25	1.19			
Motivasyonsuzluk	Evet	666	1.63	.86	1168	-4.522	.000*
	Hayır	504	1.87	1.00			

* $p < .05$

Çizelge 4.8'de katılımcıların ders dışında spor yapma durumuna göre Çeşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutlarının bağımsız örneklem t-testi sonuçları sunulmuştur. Çeşitlilik Desteğinde ders dışında spor yapan katılımcıların puan ortalaması ($\bar{X} = 2.60$, $S = 0.65$), spor yapmayanlara göre ($\bar{X} = 2.44$, $S = 0.66$) anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($t_{(1168)} = 4.182$, $p = .000$). İçsel Motivasyon alt boyutunda da ders dışında spor yapan katılımcıların puanları ($\bar{X} = 4.31$, $S = 0.78$), spor yapmayanlara göre ($\bar{X} = 3.98$, $S = 0.96$) anlamlı derecede daha yüksektir ($t_{(1168)} = 6.421$, $p = .000$). Dışsal Motivasyon alt boyutunda ders dışında spor yapanların puan ortalaması ($\bar{X} = 3.60$, $S = 1.13$), spor yapmayanlara göre ($\bar{X} = 3.25$, $S = 1.19$) anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($t_{(1168)} = 5.161$, $p = .000$). Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise ders dışında spor yapanların puan ortalaması ($\bar{X} = 1.63$, $S = 0.86$), spor yapmayanlara göre ($\bar{X} = 1.87$, $S = 1.00$) anlamlı derecede daha düşük bulunmuştur ($t_{(1168)} = -4.522$, $p = .000$). Bu bulgular, ders dışında spor yapma durumunun çeşitlilik desteği, içsel ve dışsal motivasyon faktörlerinde anlamlı farklılıklar yarattığını göstermektedir.

Çizelge 4.9. Katılımcıların Derste Kullanılan Araç Gereci Yeterli Görme Durumuna Göre Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği t-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Derste Kullanılan Araç Gereci Yeterli Görme	n	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Çeşitlilik Desteği	Yeterli	666	2.73	.61	1168	12.500	.000*
	Yeterli Değil	504	2.27	.63			
İçsel Motivasyon	Yeterli	666	4.32	.79	1168	6.598	.000*
	Yeterli Değil	504	3.98	.94			
Dışsal Motivasyon	Yeterli	665	3.58	1.13	1168	4.296	.000*
	Yeterli Değil	503	3.28	1.19			
Motivasyonsuzluk	Yeterli	666	1.62	.82	1168	-4.704	.000*
	Yeterli Değil	504	1.88	1.04			

* $p < .05$

Çizelge 4.9'da katılımcıların derste kullanılan araç gereci yeterli görme durumuna göre Çeşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutlarının bağımsız örneklem t-testi sonuçları sunulmuştur. Çeşitlilik Desteğinde derste araç gereci yeterli gören katılımcıların puan ortalaması ($\bar{X} = 2.73$, $S = 0.61$), yeterli görmeyenlere göre ($\bar{X} = 2.27$, $S = 0.63$) anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($t_{(1168)} = 12.500$, $p = .000$). İçsel Motivasyon alt boyutunda da araç gereci yeterli gören katılımcıların puanları ($\bar{X} = 4.32$, $S = 0.79$), yeterli görmeyenlere göre ($\bar{X} = 3.98$, $S = 0.94$) anlamlı derecede daha yüksektir ($t_{(1168)} = 6.598$, $p = .000$). Dışsal Motivasyon alt boyutunda araç gereci yeterli görenlerin puan ortalaması ($\bar{X} = 3.58$, $S = 1.13$), yeterli görmeyenlere göre ($\bar{X} = 3.28$, $S = 1.19$) anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($t_{(1168)} = 4.296$, $p = .000$). Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise araç gereci yeterli görmeyenlerin puan ortalaması ($\bar{X} = 1.88$, $S = 1.04$), yeterli görenlere göre ($\bar{X} = 1.62$, $S = 0.82$) anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($t_{(1168)} = -4.704$, $p = .000$). Bu bulgular, derste kullanılan araç gerecini yeterli görme durumunun çeşitlilik desteği, içsel ve dışsal motivasyon faktörlerinde anlamlı farklılıklar yarattığını göstermektedir.

Çizelge 4.10. Çeşitlilik Desteği Ölçeği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Çizelgesi

Değişken	İçsel Motivasyon	Dışsal Motivasyon	Motivasyonsuzluk
Çeşitlilik Desteği Ölçeği	r	.395	-.319
	p	.000*	.000*

* $p < .05$

Çizelge 4.10'da Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon sonuçları sunulmuştur. Büyüköztürk'e (2020) göre, .30 ile .70 arasındaki korelasyon katsayıları orta düzeyde ilişkiyi ifade etmektedir. Bu doğrultuda, elde edilen bulgular da çeşitlilik desteği ile içsel motivasyon ($r = .395, p = .000$) ve dışsal Motivasyon ($r = .300, p = .000$) arasında pozitif yönde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çeşitlilik desteği ile motivasyonsuzluk arasında ise negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r = -.319, p = .000$). Bu bulgular, çeşitlilik desteği algısının içsel ve dışsal motivasyonu artırırken, motivasyonsuzluk düzeyini azalttığını göstermektedir.

5. TARTIŞMA

Tartışma bölümünde, Trabzon Ortahisar ilçe merkezinde bulunan farklı okul türlerindeki 15 okulda ortaokul düzeyinde öğrenim gören toplam 1.170 öğrencinin, Beden Eğitimi Çeşitlilik Desteği Ölçeği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği 'ne verdikleri yanıtlar doğrultusunda elde edilen bulgular ele alınmıştır. Araştırma sonuçları, ilgili literatür çerçevesinde değerlendirilerek çeşitlilik desteğinin öğrencilerin motivasyon düzeyleri üzerindeki etkisi tartışılmıştır.

Çizelge 4.1'de katılımcıların demografik bilgileri sunulmuştur. Araştırmaya toplam 1.170 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde, %48,5'ini kız (n=567), %51,5'ini ise erkek (n=603) öğrenciler oluşturmaktadır. Sınıf seviyelerine göre dağılımda en fazla katılım 7. sınıf öğrencilerinden sağlanmış olup, bu düzeyde 385 öğrenci yer almaktadır. Bu durum, 7. sınıf öğrencilerinin verilerinin araştırmanın genel bulgularında ağırlık taşıdığını göstermektedir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türlerine bakıldığında, %34,3'ü MEB'e bağlı devlet ortaokullarında (n=401), %32,2'si İmam Hatip Ortaokullarında (n=377) ve %33,5'i özel ortaokullarda (n=392) eğitim almaktadır. Bu dağılım, farklı okul türlerinde araştırma sonuçlarının genellenebilirliğini artırmaktadır. Katılımcıların ailelerinin gelir durumuna ilişkin beyanlarına göre, büyük çoğunluğu (%76,1) orta gelir düzeyine sahip olduğunu ifade etmiştir. Bu durum, örneklemin ekonomik açıdan ağırlıklı olarak orta seviyede yer aldığını göstermektedir. Sporla ilgili alışkanlıklara bakıldığında, öğrencilerin 633'ünün ailesinde spor yapan bireylerin bulunduğu görülmüştür. Ayrıca beden eğitimi ve spor dersi dışında düzenli olarak spor yapan öğrenci sayısı 666 olarak belirlenmiştir. Beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılan araç ve gereçlerin yeterli olduğunu düşünen öğrencilerin oranı ise %56,1 olarak tespit edilmiştir. Bu durum, bazı öğrencilerin fiziksel aktiviteyi yalnızca beden eğitimi ve spor dersleriyle sınırlı tutmadığını ve ders dışında da düzenli olarak zaman ayırdıklarını göstermektedir.

Çizelge 4.2'de ölçek ve alt boyutların puan ortalamaları, normallik dağılımı ve iç tutarlık katsayısı yer almaktadır. En yüksek puan ortalaması İçsel Motivasyon alt boyutunda, en düşük ise Motivasyonsuzluk alt boyutunda gözlenmiştir. Çarpıklık ve

basıklık değerleri alt boyutların normal dağılım sergilediğini göstermektedir. Cronbach's Alpha katsayıları 0.75 ile 0.82 arasında değişmekte olup, tüm alt boyutlar için kabul edilebilir düzeyde güvenirlik göstermektedir. Bu durum, elde edilen bulguların tutarlılığını ve geçerliliğini desteklemekte, araştırmanın genel güvenilirliğine katkı sağlamaktadır.

Çizelge 4.3'te cinsiyet değişkenine göre eşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon lği alt boyutlarının t-testi sonuçları sunulmuştur. Çeşitlilik Desteği açısından kız ve erkek katılımcılar arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Öte yandan Beden Eğitimi Motivasyon lğinin tüm alt boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. İçsel Motivasyon alt boyutunda, erkek katılımcıların puanları, kız katılımcılara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Dışsal motivasyon alt boyutunda da erkeklerin puan ortalaması, kızların puan ortalamasından anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise kızların puan ortalaması, erkeklerin puan ortalamasına kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Literatürde incelenen bazı çalışmalar, çalışmanın sonuçlarıyla benzerlik ve farklılık göstererek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersindeki motivasyon düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Antunes vd. (2024) & Girona, Piron & Valeiro (2006) tarafından gerçekleştirilen çalışma, erkek öğrencilerin motivasyon düzeylerinin, kız öğrencilerle karşılaştırıldığında daha yüksek olduğu sonucunu elde ederek araştırmanın bulgusunu desteklemektedir. Benzer şekilde Lauderdale vd. (2015) gerçekleştirdiği çalışmada, cinsiyet değişkeni bağlamında farklılıklar tespit edilmiş; erkek öğrencilerin içsel motivasyon düzeylerinin, kız öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Portela-Pino vd. (2020) tarafından yapılan çalışmada da fiziksel egzersiz yapma motivasyonu ve engelleri ile ilgili cinsiyet farklılıkları incelenmiştir. Sonuçlar, erkeklerin motivasyon düzeyinin kızlardan daha yüksek olduğunu göstermektedir. Akpınar, Batdı & Dnder (2016), Bugler, McGeown & St Clair-Thompson (2015) ve Sıcak & Başören (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise kız öğrencilerin motivasyon düzeyinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Prontenko vd. (2019) gerçekleştirdikleri çalışmada da erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine katılımı ve motivasyon düzeylerinin, kadın öğrencilere kıyasla daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte Feliz de Vargas Vişado & Herrera Mor (2020), Gao, Lee, Solmon, & Zhang (2009) & Yılmaz & Yanık (2024) tarafından

yapılan çalışmalarda, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin motivasyonlarında cinsiyet değişkenine göre farklılık olmadığına işaret etmektedir. Bu bulgular, cinsiyet değişkeninin motivasyonel faktörler üzerinde farklılaşmalar yarattığını göstermektedir.

Çizelge 4.4'te, katılımcıların sınıf değişkenine ilişkin Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği ANOVA sonuçları yer almaktadır. Çeşitlilik Desteğinde gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. 8. sınıf öğrencilerinin puanları, 5., 6. ve 7. sınıflardan anlamlı şekilde farklı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 7. sınıf öğrencilerinin puanları da 5. ve 6. sınıflardan farklılaştığını göstermektedir. Bu bulgular, 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin daha fazla çeşitlilik desteği aldığını, 7. sınıfın da bu desteği 8. sınıfa göre daha fazla hissettiğini göstermektedir. İçsel Motivasyon alt boyutunda ise 5. sınıf öğrencilerinin motivasyon düzeyleri 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur. Dışsal Motivasyon alt boyutunda da anlamlı bir farklılık saptanmış; 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin dışsal motivasyonları 5. sınıf öğrencilerine göre anlamlı derecede daha düşük olduğu görülmüştür. Motivasyonsuzluk alt boyutunda da benzer şekilde anlamlı bir farklılık gözlenmiş, 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin motivasyonsuzluk düzeyi 5. sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde yer alan bazı çalışmalar, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeylerinin sınıf düzeyine göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Akpınar, Batdı & Dönder (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada 4. Sınıfların 8. sınıflara göre daha yüksek motivasyon düzeyine sahip olduğu sonucunu ortaya koyarak araştırmanın bulgusunu desteklemektedir. Miao vd. (2024) tarafından yapılan çalışmada sınıf düzeyine göre çeşitlilik desteğinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ancak motivasyon düzeylerinde farklılık bulunmamıştır. Ward vd. (2008); Chen vd. (2014) tarafından yapılan çalışmada ise beden eğitimi derslerinde öğrencilerin seçim hakkının, motivasyon ve fiziksel aktivite davranışları üzerinde etkili olduğunu ve bu etkinin sınıf düzeyine göre değiştiğini ortaya koymuştur. Barkoukis vd. (2014), Gençay (2007) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin motivasyon düzeylerinin ve türlerinin değişebileceği sonucuna ulaşmışlardır. Nayır (2017) yaptığı çalışmada ise, sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin içsel motivasyonlarının azaldığı, dışsal motivasyonlarının ise arttığı gözlemlenmiştir. Araştırmalar, öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça hem çeşitlilik desteği

algılarında hem de motivasyon düzeylerinde anlamlı farklılıklar olabileceğini göstermektedir. Bu doğrultuda sınıf düzeyi değişkeni, öğretim sürecinde sunulan çeşitlilik desteğinin öğrenci tarafından algılanışında ve öğrencilerin derse yönelik motivasyonlarında belirleyici bir faktör olarak değerlendirilebilmektedir (Eather vd., 2025).

Çizelge 4.5'te, katılımcıların okul türü değişkenine göre Çeşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği ANOVA sonuçları yer almaktadır. Çeşitlilik Desteğinde gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Tukey post hoc analiz sonuçlarına göre, özel ortaokul öğrencilerinin puanlarının hem imam hatip ortaokulu hem de MEB ortaokul öğrencilerinden anlamlı derecede farklılık olduğu görülmüştür. Bu bulgular, özel ortaokul öğrencilerinin çeşitlilik desteğine ilişkin daha yüksek algılar gösterdiğini ve diğer iki okul türünden anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. İçsel motivasyon alt boyutunda da gruplar arasında anlamlı farklılık gözlenmiştir. Tukey post hoc analiz sonuçlarına göre, özel ortaokul öğrencilerinin içsel motivasyon puanları, imam hatip ortaokulu ve MEB ortaokul öğrencilerinden anlamlı derecede farklıdır. Bu farklılık, özel ortaokulların içsel motivasyon düzeyi açısından daha yüksek bir değerlendirme sonucuna sahip olmasıyla daha da belirginleşmektedir. Bununla birlikte dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Bu bulgular, okul türünün çeşitlilik desteği ve içsel motivasyon faktörlerinde farklılık yarattığını göstermektedir. Bu bilgiler ışığında özel ortaokul öğrencilerinin daha fazla çeşitlilik desteği sağlayan bir ortamda eğitim aldıkları algısını güçlendirmektedir. Özel okullar, genellikle daha küçük sınıf mevcudu, farklı öğretim yöntemleri ve çeşitliliğe dair daha fazla farkındalık yaratma çabalarıyla tanınmaktadır (İlgar, 2014). Bu özellikler, öğrencilerin eğitsel deneyimlerinde çeşitliliği daha fazla desteklemelerine olanak tanıyabilmektedir. Özel okulların okul imkânlarına bakıldığında, genellikle devlet okullarına kıyasla daha fazla okul imkânı ve spor yapma imkânı sunmakta ve bu durum özel okulların üstünlük sağlamasına neden olmaktadır (Kotan, Hergüner & Yaman, 2009). Özel okullar, eğitimin kalitesini ve standartlarını artırmak amacıyla, son teknoloji eğitim araçları ve gelişmiş eğitim materyalleri kullanmaktadır. Ayrıca özel okullar öğretmenlerin sürekli değişen eğitim standartlarına uyum sağlaması amacıyla kadrolarını sürdürülebilir ve nitelikli tutabilmek adına maddi ve manevi motivasyon unsurlarından yararlanmaktadır. Tüm bu unsurlar, özel okulları devlet

okullarına kıyasla daha avantajlı bir konuma getirirken, öğrencilere daha nitelikli bir eğitim alma olanağı tanımaktadır (Bayar & Akın 2024). Diğer taraftan devlet okulları genellikle daha kalabalık sınıflar, sınırlı kaynaklar ve standartlaşmış öğretim yöntemleri ile çalışmaktadır. Bu durum, öğrencilerin çeşitlilik desteğine yönelik algılarının daha düşük olmasına sebep olabilmektedir. Ayrıca devlet okullarının eğitim politikaları genellikle tüm öğrencilere eşit fırsatlar sunmaya amaçlarken, özel okulların daha özelleştirilmiş eğitim modelleri ve özgün programları sayesinde çeşitlilik desteğine katkı da bulunduğu söylenebilmektedir (Gürler, 2020; Ünsal & Çetin, 2019). Bu bulgular, eğitimde çeşitliliği desteklemenin okul türüne göre farklılık gösterebileceğini ve özel okulların, çeşitliliği daha fazla teşvik edebilecek yapısal özelliklere sahip olduğunu göstermektedir. Araştırma bulguları, okul türü değişkeninin tüm motivasyon boyutlarında belirleyici bir etken olmadığını göstermektedir. Bu bulgular, Yüksel ve Gönen (2024) & Başaran vd. (2022) çalışmasıyla da örtüşmektedir. İlgili çalışmada, yalnızca motivasyonsuzluk alt boyutunda okul türüne göre anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Özel okulda öğrenim gören öğrencilerin devlet okulundaki akranlarına kıyasla daha düşük motivasyonsuzluk düzeyine sahip oldukları görülmüş; diğer alt boyutlarda ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu bilgiler ışığında bazı motivasyon boyutunun okul türünden etkilenebildiği gibi bireysel, çevresel ve diğer faktörlerle şekillenebileceğini ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.6'da algılanan gelir durumuna göre Çeşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutlarının ANOVA sonuçları verilmiştir. Çeşitlilik Desteği puanlarında gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Yapılan karşılaştırmalarda, alt gelir grubundaki katılımcıların puanlarının hem orta hem de üst gelir grubundakilerden anlamlı şekilde farklılık gösterdiği; ayrıca orta gelir grubunun da üst gelir grubundan anlamlı biçimde farklılaştığı belirlenmiştir. Bu durum, gelir düzeyi yükseldikçe çeşitlilik desteğinin arttığını göstermektedir. İçsel Motivasyon boyutunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu da bireylerin içsel motivasyonlarının gelir düzeyinden etkilenmediğini göstermektedir. Dışsal motivasyon boyutunda ise anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Üst gelir grubundaki katılımcıların puanları, orta gelir grubuna göre anlamlı şekilde farklılık gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda yüksek gelir grubundakilerin dışsal motivasyona daha fazla sahip olabileceğini göstermektedir. Motivasyonsuzluk boyutunda ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Genel olarak algılanan gelir düzeyi yalnızca çeşitlilik desteği ve

dışsal motivasyon üzerinde anlamlı farklılık yaratmakta, içsel motivasyon ve motivasyonsuzluk üzerinde etkili olmadığı gözlemlenmiştir. Özcan & Ayan (2025) tarafından yapılan çalışmada, aile gelir düzeyi değişkenine göre içsel motivasyon ve motivasyonsuzluk boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmazken, dışsal motivasyon boyutunda farklılık tespit edilmiştir. Bu bulgu, mevcut araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermekte ve araştırmamızın bulgularını destekler niteliktedir. Yiğit (2019), Yetiş, Aytaç & Koparal (2022) ve Kılıç vd. (2011) tarafından yapılan çalışmalarda ise aile geliri düzeyi değişkeni açısından katılımcıların spora özgü motivasyon düzeylerinde anlamlı bir farklılaşmanın olduğu gözlemlenmiştir. Bu bilgiler ışığında gelir düzeyi yükseldikçe bireylerin daha fazla fırsata ve imkâna erişim sağlamalarına olanak tanımakta ve bu durum çeşitliliği daha fazla desteklemelerine (Brustad, 1993; Güllü vd., 2016; Nezhad, Rahmati & Nezhad, 2012) ve dolayısıyla dışsal motivasyon düzeylerinin artmasına yol açmaktadır. Ayrıca bireylerin daha geniş imkânlar ve kaynaklar doğrultusunda motivasyonlarının dışsal faktörlerden daha fazla etkilenebildiklerini göstermektedir.

Çizelge 4.7’de, katılımcıların aile bireylerinin spor yapma durumuna göre Çeşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutlarının bağımsız örneklem t-testi sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların aile bireylerinin spor yapma durumuna göre motivasyon düzeylerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Aile bireyleri spor yapan katılımcıların, çeşitlilik desteği puanlarında spor yapmayanlara göre daha yüksek puan almıştır. İçsel motivasyon ve dışsal motivasyon boyutunda da aile bireyleri spor yapan katılımcıların motivasyon düzeyi daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Motivasyonsuzluk boyutunda ise aile bireylerinin spor yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu bulgular, aile bireyleri spor yapan katılımcıların beden eğitimi dersine yönelik hem içsel hem dışsal motivasyonlarının ve algıladıkları çeşitlilik destek düzeyinin daha yüksek olduğunu, ancak motivasyonsuzluk üzerinde bu durumun etkili olmadığını göstermektedir. Krutseвич vd. (2021) tarafından yapılan çalışmada ebeveynlerin spor yapması durumunda, çocuklarının erken yaşlardan itibaren spora dahil olduğunu ve öğrencilerin spor yapma motivasyonunu etkileyen önemli dış faktörlerden birinin ebeveyn örneği olduğunu belirtmişlerdir. Kara (2024) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, ailede spor geçmişinin bulunmasının çocukların spor alışkanlığı geliştirmeleri ve spora karşı doğal bir eğilim kazanmalarında kritik bir rol oynadığı vurgulanmıştır. Özellikle sporla ilgilenen ebeveynlerin, çocuklarına örnek

olarak, onların da spor yapmaya yönelmesine ve bu alanda motivasyon kazanmalarına katkı sağladığı belirtilmiştir. Spor geçmişine sahip ailelerin, çocuklarını spor faaliyetlerine katılmaları konusunda daha fazla teşvik ettikleri ve destekledikleri gözlemlenmiştir. Bu durum, aile içindeki spor etkinliklerinin çocukların sporla olan ilişkilerini güçlendirdiğini göstermektedir. Güllü vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada ise, aile bireylerinin spor yapma durumlarına ilişkin öğrencilerin beden eğitimi ve spora olan tutumlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Bu durum, öğrencilerin spora yönelik motivasyonlarının yalnızca aile bireylerinin spor alışkanlıklarına dayalı olmadığını, motivasyon gibi başka faktörlerin önemli rol oynayabileceğini belirtmiştir.

Çizelge 4.8'de katılımcıların beden eğitimi ve spor dersi dışında spor yapma durumuna göre Çeşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutlarının bağımsız örneklem t-testi sonuçları sunulmuştur. Beden eğitimi ve spor dersi dışında spor yapan katılımcıların çeşitlilik desteği puanlarında puan ortalaması, spor yapmayanlara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. İçsel ve dışsal Motivasyon alt boyutunda ders dışında spor yapanların puan ortalaması, spor yapmayanlara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise ders dışında spor yapanların puan ortalaması, spor yapmayanlara göre anlamlı derecede daha düşük bulunmuştur. Bu bulgular, ders dışında spor yapma durumunun çeşitlilik desteği, içsel ve dışsal motivasyon faktörlerinde anlamlı farklılıklar yarattığını göstermektedir. Akandere, Özyalvaç & Duman (2010) tarafından yapılan çalışmada, spor veya egzersiz yapma değişkeni açısından içsel motivasyon ve motivasyonsuzluk boyutlarında anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir. Araştırma, spor yapma sıklığı ile içsel motivasyon arasında doğrudan bir ilişki bulunduğunu ve artan spor yapma sıklığının, içsel motivasyon puanlarını yükselttiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte motivasyonsuzluk açısından, artışın doğrusal bir ilişki sergilemediği, özellikle hiç spor yapmayan bireylerin motivasyonsuzluk puanlarının en yüksek seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Uzun vd. (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada beden eğitimi ve spor dersi dışında düzenli olarak spor yapan öğrencilerin fiziksel aktiviteye karşı daha olumlu düşüncelere sahip ve genel hoşlanma seviyelerinin yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuç, öğrencilerin fiziksel aktiviteye yönelik içsel motivasyonlarının daha güçlü olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde Hazar, Demir & Can (2018) tarafından

yapılan çalışmada da spora katılma güdüsünün spor yapan bireyler lehine yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Öğrenci motivasyonu doğal olarak, öğrencilerin öğrenme sürecinde derse katılma isteklilikleriyle ilişkilidir (İlgar, 2004); bu durum, bireylerin motivasyon düzeylerinin daha yüksek olabileceğine işaret etmektedir. Kılıç (2020) tarafından gerçekleştirilen başka bir çalışmada ise okul spor takımlarına katılan öğrencilerin, fiziksel aktiviteye yönelik motivasyon seviyelerinin, katılmayan öğrencilere kıyasla daha fazla olduğu görülmüştür.

Çizelge 4.9'da katılımcıların derste kullanılan araç gereci yeterli görme durumuna göre Çeşitlilik Desteği ve Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutlarının bağımsız örneklem t-testi sonuçları sunulmuştur. Çeşitlilik Desteğinde derste araç gereci yeterli gören katılımcıların puan ortalaması yeterli görmeyenlere göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. İçsel ve dışsal motivasyon alt boyutunda da araç gereci yeterli görenlerin puan ortalaması, yeterli görmeyenlere göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise araç gereci yeterli görmeyenlerin puan ortalaması, yeterli görenlere göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bu bulgular, derste kullanılan araç gereç yeterli görme durumunun çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeylerinde anlamlı farklılıklar yarattığını göstermektedir. Morgan & Hansen (2008) ve Özcan, Mirzeoğlu & Çoknaz (2016) gerçekleştirdikleri çalışmada, beden eğitimi ve spor derslerinin etkililiğini sınırlayan başlıca faktörler arasında yetersiz fiziksel imkânlar, ders saatlerinin azlığı, profesyonel düzeyde hazırlanmış öğretim programlarının eksikliği, uygun öğretim yöntemlerinin belirlenememesi ve araç-gereç donanım yetersizlikleri sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Kotan, Hergüner ve Yaman (2009) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, okul spor altyapısının öğrencilerin gereksinimlerini karşılamada yetersiz olduğu belirlenmiştir. Ekipman, malzeme, alan ve bireysel kullanım imkânlarındaki eksikliklerin, öğrencilerin fiziksel gelişimlerini ve spora olan ilgilerini olumsuz etkileyebileceği gözlemlenmiştir. Bu çerçevede Başar (2000), okul imkânlarının iyileştirilmesi ve beden eğitimi ile spor derslerine yönelik araç gereç kullanımının artırılmasının, öğrenci motivasyonu ve dersin verimliliği açısından önemli katkılar sağlayacağını ifade etmektedir. Bu doğrultuda fiziki altyapının güçlendirilmesi ve gerekli araç gereç desteğinin sağlanması engellerin aşılmasına aynı zamanda beden eğitimi ve sporda çeşitliliğin desteklenmesine ve motivasyon düzeyine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öğrencilerin çeşitli spor branşlarına ulaşımının

sağlanması, bireysel ilgi alanlarına yönelik bir öğrenim ortamı oluşturmaktadır. Bu durum, beden eğitimi ve spor dersine ilişkin içsel motivasyonlarını artırmaktadır. Dolayısıyla beden eğitimi ve spor derslerinin etkili şekilde yürütülebilmesi için uygun altyapı, ekipman ve çeşitlilik sunan bir ortamın tesis edilmesi hem katılımı artırmakta hem de öğrencilerin motivasyonlarını desteklemektedir (Bayrakçı vd.,2021; Elçi & Elçi, B.,2022); Çetin & Mahiroğlu, 2008; Keller, 2008;).

Çizelge 4.10'da Çeşitlilik Desteği ile Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon sonuçları sunulmuştur. Çeşitlilik desteği ile içsel ve dışsal motivasyon arasında pozitif yönde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çeşitlilik desteği ile motivasyonsuzluk arasında ise negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. (Büyüköztürk, 2020). Bu bulgular, çeşitlilik desteği algısının içsel ve dışsal motivasyonu artırırken, motivasyonsuzluk düzeyini azalttığını göstermektedir. Ceylan vd. (2023), Eather vd. (2023), Eather vd. (2025), Miao vd. (2024) & Sylvester vd. (2016) tarafından yürütülen çalışmaların sonuçları, bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Bu bulgular ışığında beden eğitimi ve spor dersinde sunulan çeşitlilik desteğinin, öğrencilerin motivasyon düzeyleri üzerinde belirleyici bir rol oynayabileceğini ortaya koymaktadır.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada, farklı okul türlerinde öğrenim gören (MEB okulları, özel okullar, imam hatip okulları) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersindeki çeşitlilik desteği ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen bulgular ışığında şu sonuçlar elde edilmiştir:

- Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre çeşitlilik desteği puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmazken, motivasyon düzeylerinde farklılık tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, öğrencilerin motivasyon farklılıklarını azaltmaya yönelik stratejiler geliştirilmesi ve motivasyon düzeylerini artıracak uygulamaların beden eğitimi ve spor derslerinde sunulması önerilmektedir.
- Sınıf düzeyi değişkenine göre, çeşitlilik desteği, motivasyon düzeylerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu nedenle farklı sınıf seviyelerindeki öğrencilerin gereksinimlerine uygun eğitim yöntemlerinin oluşturulması ve öğrencilere yaşlarına uygun çeşitli motivasyonel desteklerin sunulması önerilmektedir.
- Farklı okul türlerinde, çeşitlilik desteği ve içsel motivasyon düzeylerinde anlamlı farklılıklar gözlemlenirken; dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu doğrultuda farklı okul türüne özel programların geliştirilmeli ve özellikle farklı okul türlerinde çeşitlilik ve motivasyon odaklı faaliyetlerin artırılması önerilmektedir.
- Gelir düzeyi değişkenine göre, yüksek gelir grubundaki öğrencilerin çeşitlilik desteği ve dışsal motivasyon düzeyleri anlamlı şekilde yüksek bulunmuş; içsel motivasyon ve motivasyonsuzluk düzeylerinde ise anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu nedenle düşük gelir düzeyine sahip öğrenciler için çeşitli teşvikler ve kaynaklar sağlanarak motivasyon düzeylerinin artırılması hedeflenmelidir.
- Çalışmada, ailesinde spor yapan birey bulunan öğrencilerin çeşitlilik desteği, içsel motivasyon ve dışsal motivasyon puanlarının daha yüksek olduğu, motivasyonsuzluk puanlarının ise daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda ailelerin beden eğitimi derslerine ve spor faaliyetlerine daha fazla dahil

edilmesi, öğrencilerin motivasyonlarını artırabilir. Bundan dolayı aile destekli programlar oluşturulması tavsiye edilmektedir.

- Ders dışında spor yapan öğrencilerin, çeşitlilik desteği, içsel motivasyon ve dışsal motivasyon düzeyleri anlamlı şekilde daha yüksek; motivasyonsuzluk düzeyleri ise daha düşük bulunmuştur. Bu doğrultuda okul dışında spor etkinliklerinin sayısı artırılmalı ve öğrencileri spor faaliyetlerine katılmaya yönlendiren programlar geliştirilmelidir.
- Araç gereçleri yeterli bulan öğrencilerin, çeşitlilik desteği, içsel motivasyon ve dışsal motivasyon düzeyleri anlamlı şekilde daha yüksek; motivasyonsuzluk düzeyleri ise daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda okulda kullanılan araç ve gereçlerin kalitesi artırılmalı ve eğitim materyalleri ve ekipmanların yeterli ve etkili şekilde sağlanması tavsiye edilmektedir.
- Son olarak, çeşitlilik desteği ile motivasyon arasındaki ilişkide, çeşitlilik desteği ile içsel ve dışsal motivasyon arasında pozitif yönde, orta düzeyde anlamlı ilişkiler; çeşitlilik desteği ile motivasyonsuzluk arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bağlamda beden eğitimi ve spor derslerinde çeşitliliğin daha fazla desteklenmesi ve öğrencilerin motivasyonlarını artırmaya yönelik aktivitelerin tasarlanması gerekmektedir. Ayrıca bu araştırmanın sınırlılıkları, çalışmanın Trabzon ili Ortahisar ilçesindeki farklı okul türlerinde ortaokul düzeyinde gerçekleştirilmiş olmasıdır. Gelecekte yapılacak olan çalışmaların farklı eğitim kademelerinde, farklı ilçe ve illeri kapsayan farklı örneklem gruplarıyla yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Adair, J. (2005). Etkili Motivasyon.(Çeviren: S. Uyan). *İstanbul: Babiali*.
- Akarsu, B. (2018). *Ölçme ve değerlendirme*. İstanbul: Cinius Yayınları.
- Akandere, M., Özyalvaç, N. T., & Duman, S. (2010). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları ile Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi Konya Anadolu Lisesi Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 1-10.
- Akbaba, S.(2006). Eğitimde Motivasyon. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 343-361.
- Akbulut, V., & Öncü, E. (2022). Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Sportive*, 6(2), 139-152. <https://doi.org/10.53025/sportive.1311231>
- Akpınar, B., Batdı, V., & Dönder, A. (2016). İlköğretim öğrencilerinin fen bilgisi öğrenimine yönelik motivasyon düzeylerinin cinsiyet ve sınıf değişkenine göre değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 2(1), 15-26.
- Akpınar, B., ve Köksalan, B. (2003). Olağanüstü haller ve okul. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 151-158.
- Anıl, D. (2009). Uluslararası öğrenci başarılarını değerlendirme programında Türkiye'deki öğrencilerin Fen Bilimleri başarılarını etkileyen faktörler. *Eğitim ve Bilim*, 34(152), 87-100
- Antunes, H., Rodrigues, A., Sabino, B., Alves, R., Correia, A. L., & Lopes, H. (2024). The Effect of Motivation on Physical Activity among Middle and High School Students. *Sports*, 12(6), 154. <https://doi.org/10.3390/sports12060154>
- Aslan, K., Aslan, N. ve Cansever, B. (2012). *Eğitim Bilimine Giriş*. Pegem Akademi.
- Aracı, H. (2001) *Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi*. Nobel Yayın Evi
- Aracı, H. (2004). *Okullarda beden eğitimi: öğretmenler ve öğrenciler için*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Aracı, H. (2007). *Yapılandırmacı yaklaşımla beden eğitimi ve spor etkinlikleri*. Nobel Yayın Evi.

- Aras, L., & Asma, M. B. (2020). Farklı türdeki ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 27-39.
- Aydın, E., Temel, A., ve Kangalgil, M. (2022). Geçmişten günümüze ortaöğretim beden eğitimi ve spor dersi öğretim programlarının incelenmesi. *Journal of Global Sport and Education Research*, 5(1), 99-117.
- Bacanlı, H. (2014). Sosyal beceri eğitimi, (5. Basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Bailey, R. (2006). Physical Education and Sport in Schools: A review of benefits and outcomes. *Journal of school health*, 76(8), 397-401. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2006.00132.x>
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Baltacı, Ö. (ed.) (2023). *Educational Sciences Research- III*. Özgür Publications. DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub123>
- Barkoukis, V., Taylor, I., Chanal, J., & Ntoumanis, N. (2014). The relation between student motivation and student grades in physical education: A 3-year investigation. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 24(5), e406-e414. <https://doi.org/10.1111/sms.12174>
- Barlı, Ö. (2007). *Davranış bilimleri*. Bizim Büro Basımevi Yayın Dağıtım.
- Baş, K. (2004). Türkiye'de zorunlu eğitim süresinin arttırılmasının sağlayacağı kazançlar. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 59(03).
- Başar, M. A. (2000). İlköğretim Okullarının İşgören ve Fiziki Olanakları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(8), 134-140.
- Başaran, E., Kamak, Z., Uzunosmanoğlu, H., Çelebi, F., Erbir, MA, Yiğit, H. ve Çalışkan Başaran, E. (2022). Ortaokul Öğrencilerinin Akademik Motivasyon Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (İstanbul Örneği). *Journal of CurrentResearches on Social Sciences* , 12 (3), 245-258. doi: 10.26579/jocress.12.3.4
- Bayar, A., & Akın, E. (2024). Velilerin Özel Okulları Tercih Etme Sebeplerinin İncelenmesi. *JOURNAL OF SOCIAL, HUMANITIES AND ADMINISTRATIVE SCIENCES (JOSHAS)*, 9(64), 2892-2900.
- Bayrakçeken, S. O. (2021). Motivasyon kuramları çerçevesinde öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının arttırılması: Bir derleme çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(2), 677-698.
- Birgün, A., Özen, E., Sevim Uğraş, B., Sevim Pehlivan, B. (2020). Ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye tutum düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 3(2), 64-75. <https://doi.org/10.36415/dagcilik.832865>

- Bozkuş, T. (2013). An evaluation of the relationship between physical activity, healthy lifestyle behaviors, anaerobic performance, muscle strength and sprint performance in folk dancers. *International Journal of Academic Research*, 5(5). DOI:10.7813/2075-4124.2013/5-5/A.21
- Bugler, M., McGeown, S. P., & St Clair-Thompson, H. (2015). Gender differences in adolescents' academic motivation and classroom behaviour. *Educational psychology*, 35(5), 541-556. <https://doi.org/10.1080/01443410.2013.849325>
- Brustad, R.J., "Who Will Go Out and Play? Parental and Psychological influences on Children's Attraction to Physical Activity", *Pediatric Exercise Science*, 5, 1993, pp.210-213.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş., & Çakmak, E. K. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 19. Baskı: Eylül 2017, Ankara. Pegem akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (28.). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.145279789756802748>
- Can, A. (2020). SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi. In *Pegem Atıf İndeksi* (9th ed.). <https://doi.org/10.14527/9786053644484>
- Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin ekonomiye ve kalkınmaya etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11), 33-41.
- Çelik, M. V., Mete, M. S., Akşit, G., Ata, D., Uzundede, M., ve Yaşar, E. (2024). İlkokullarda Beden Eğitim Dersinin Uygulama Şekli ve Branş Öğretmenlerine Olan İhtiyaç. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 11(106), 828-837.
- Çelik, Z. & Pulur, A. (2011) . Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2011, 8.Özel.
- Celep, C. (2004). *Sınıf Yönetimi*. Anı Yayınevi.
- Chen, S., Sun, H., Zhu, X., & Chen, A. (2014). Relationship between motivation and learning in physical education and after-school physical activity. *Research quarterly for exercise and sport*, 85(4), 468-477. <https://doi.org/10.1080/02701367.2014.961054>
- Certel, Z., Bahadır, Z., & Çelik, B. (2020). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışları. *Spor ve performans araştırmaları dergisi*, 11(3), 221-230.
- Ceylan, M., Çini, N. G., Akay, B., & Yılmaz, S. H. (2023). Beden Eğitiminde Algılanan Çeşitlilik Desteğinin Katılıma Etkisi: Zevk ve Motivasyonun Seri Aracılık Roller. *International Science, Culture & Sports Congress*, 9, 108.
- Cloes, M. (2005). Research on the students' motivation in physical education. In F. Carreiro da Costa, M. Cloes, & M. Gonzalez Valeiro (Eds.), *The art and science*

- of teaching in physical education and sport: A homage to Maurice Piéron* (pp. 197–210). Faculdade de Motricidade Humana.
- Çetin, Ü., & Mahiroğlu, A. (2008). Arcs Motivasyon Modeli Uyarınca Tasarlanmış Eğitim Yazılımının Öğrencilerin Akademik Başarısına ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(3), 101-112.
- Dalkıran, O., Gündüz, N., & Çiçek, R. (2011). Üniversite öğretim elemanlarının ilköğretim beden eğitimi dersi öğretim programı ile ilgili görüşleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(3), 111-118.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01
- Demirel Ö. & Kaya Z. (2017). *Eğitim Bilimine Giriş*. Pegem Akademi.
- Demir, G. T. ve Cicioğlu, H. İ. (2018). Motivation Scale For Participation In Physical Activity (MSPPA): A study of validity and reliability Fiziksel Aktiviteye Katılım Motivasyonu Ölçeği (FAKMÖ): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2479-2492.
- Demirci, A. (2013). *Beden eğitimi ve spor öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Nobel.
- Demirkan, Ö., ve Saraçoğlu, G. (2016). Anadolu lisesi öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin görüşleri. *The Journal of International Lingual, Sociad and Educational Sciences*, 2(1), 1-11
- Dikli, S. (2003). Assessment At A Distance: Traditional Vs. Alternative Assessments. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 2(3), 13-19.
- Dimmock, J., Jackson, B., Podlog, L. & Magaraggia, C. (2013). Çeşitlilik beklentilerinin egzersizde ilgi, keyif ve nedensellik odağı üzerindeki etkisi. *Motivasyon ve Duygu*, 37 (1), 146–153. <https://doi.org/10.1007/s11031-012-9294-5>
- Doğar, Y. (2019). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Okutulmasında Okul İçi Spor Tesis, Araç ve Gereçlerin Yeterlilikleri ve Mahalli Spor İmkânlarından Yararlanma Durumu (Niğde Örneği). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(2), 70-80.
- Döş, İ. (2013). *Mutlu okul*. Eğitim ve Bilim, 38(170).
- Dyson, B., Griffin, L., & Hastie, P. (2004). Sport education, tactical games, and cooperative learning: Theoretical and pedagogical considerations. *Quest*, 56(2), 226-240. DOI: 10.1080/00336297.2004.10491823
- Eather, N., McLachlan, E., Sylvester, B., Beauchamp, M., Sanctuary, C., & Lubans, D. (2023). The provision and experience of variety in physical activity settings:

A systematic review of quantitative and qualitative studies. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 45(3), 148-165.

- Eather, N., McLachlan, E., Leahy, A., Sylvester, B., & Lubans, D. (2025). Exploring the Impact of Choice and Variety on Adolescents' Motivation to Participate in High-Intensity Interval Training During Physical Education: A Randomized Controlled Trial. *Journal of Teaching in Physical Education*, 1(aop), 1-13. <https://doi.org/10.1123/jtpe.2024-0173>
- Ekici, D. İ., Kaya, K., & Mutlu, O. (2014). Ortaokul öğrencilerinin fen öğrenmeye yönelik motivasyonlarının farklı değişkenlere göre incelenmesi: Uşak ili örneği. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 13-26.
- Elçi, G. & Elçi, B. (2022). Eğitimde Önemli Bir Motivasyon Unsuru; Yaştan Bağımsızlık Düşüncesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 17-26.
- Epçaçan, C., & Erzen, M. (2008). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi. *Journal Of International Social Research*, 1(4).
- Erçetin, Ş. Şule & Özdemir M. Çağatay. *Sınıf Yönetimi. Asil Yayın Dağıtım*.
- Erden, M. (2005), *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Epsilon Yayıncılık, İstanbul
- Ergin, A., & Karataş, H. (2018). Üniversite öğrencilerinin başarı odaklı motivasyon düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(4), 868-887.
- Ergül, H. F. (2005). Motivasyon ve motivasyon teknikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 67-79.
- Ersözlü, Z. N., Aydoğan, İ., İskender, M., Helvacı, M. A., & Turhan, M. (2009). *Eğitim bilimine giriş*. M. Arslan (Ed.). Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Erhan, S. E., & Tamer, K. (2009). Doğu Anadolu Bölgesi İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersi İçin Gereken Tesis Araç-Gereç Durumları ile Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkiler/The Relation Between Facilities And Equipments. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3). 57-66.
- Ersoy, A. & Yapıcı, A.K. (2019). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş*. Ergun Yayınevi.
- Feliz de Vargas Viñado, J., & Herrera Mor, E. M. (2020). Motivación hacia la Educación Física y actividad física habitual en adolescentes. *Ágora Para La Educación Física Y El Deporte*, 22, 187-208. <https://doi.org/10.24197/aefd.0.2020.187-208>
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). How to design and evaluate research In education (8th ed.). New York: Mc Graw Hill.
- Fidan, N. (1986). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Pegem yayınevi

- Gao, Z., Lee, A. M., Solmon, M. A., & Zhang, T. (2009). Changes in middle school students' motivation toward physical education over one school year. *Journal of Teaching in Physical Education*, 28(4), 378-399. DOI: 10.1123/jtpe.28.4.378
- Geray, H. (2006). *Toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş,; iletişim alanından örneklerle*. Siyasal Kitabevi.
- Garrison, D. R. (1997). Self-Directed Learning: Toward A Comprehensive Model. *Adult Education Quarterly*, 48(1), 18-33. <https://doi.org/10.1177/074171369704800103>
- Gençoğlu, C. (2020). *Antrenörlük Eğitimi ve İlkeleri*. Nobel Yayıncılık.
- Gençay, Ö. A., & Gençay, S. (2007). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Motivasyon Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 241-253.
- George, D. (2003). *SPSS for windows step by step: A simple study guide and reference*. Pearson Education India.
- Girona, M. J. C., Piéron, M., & Valeiro, M. G. (2006). Actitudes y motivación en educación física escolar. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, (10), 5-22. DOI: <https://doi.org/10.47197/retos.v0i10.35059>
- Göksu, S. (2017). *Başarı ve Motivasyon*. Hiperyayın
- Güllü, M., Cengiz, Ş. Ş., Öztaşyonar, Y., & Kaplan, B. (2016). Ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Şanlıurfa ili örneği). *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 49-61.
- Gürler, M. (2020). Devlet okuluyla özel okul arasındaki farklar. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 1(1), 1-6.
- Güven, Ö. (2006). Beden eğitimi ve spora katılımı aile faktörü. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 10(10), 81-90.
- Hassandra, M., Goudas, M., & Chroni, S. (2003). Examining Factors Associated With Intrinsic Motivation In Physical Education: A Qualitative Approach. *Psychology Of Sport And Exercise*, 4(3), 211-223. Doi:10.1016/S1469-0292(02)00006-7
- Hastie, P. A. (2011). *Sport Education: International Perspectives*. Routledge.
- Hazar, M. (1996). *Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim*. Tutibay Yayınları, Ankara
- Hazar, Z., Demir, G. T., & Can, B. (2018). Lise Öğrencilerinin Spora Katılım Güdülerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 225-235.

- Heper, E., Sertkaya, Ö. G. Ö., Koca, C., Ertan, H., Kale, M., ve Terekli, S. (2012). Spor Bilimlerine Giriş. *Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi Yayını, 1.*
- Horne, J., Tomlinson, A., & Whannel, G. (1999). Sporun Anlamak: Sporun Sosyolojik ve Kültürel Analizine Giriş (1. basım). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203983249>
- Hünük, D. (2023). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretim Stratejileri, Modelleri ve Yöntemleri*. Ankara: Gençlik ve Spor Bakanlığı. Elde edilme tarihi: 15 Aralık 2024, <https://yayinlar.gsb.gov.tr/Public/Files/ogrenim-stratejileri-1207.pdf>
- İlgar, Ş. (2004). Motivasyon aktiviteleri ve öğretmen. *HAYEF Journal of Education, 1*(2), 211-222.
- Işıkgöz, E. (2015). Ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının temel ilkelerine ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri (Sakarya İli Örneği). *Sakarya University Journal of Education, 5*(3), 27-41.
- İlgar, L. (2014). Özel Okul ve Devlet Okulunda Görev Yapmış Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimindeki Farklılıklara İlişkin Görüşleri: Nitel Bir Çalışma. *HAYEF Journal of Education, 11*(2), 259-285.
- İnal, A.N. (2003). *beden eğitimi ve spor bilimi*. Nobel yayın.
- Kaluç, F. B. (2021). Okulda motivasyon. *Okulda Değişim, 82*.
- Kara, E. (2024). Tenis Sporuyla Uğraşan Çocukların Spora Yönelmelerinde Ailenin Rolü. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 7*(2), 95-109.
- Karacabey, K. (2018). *Rekreasyona Giriş*. Ergun Yayınevi.
- Karasar, N. (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayınları.
- Keller, J. M. (2008). First principles of motivation to learn and e3-learning. *Distance education, 29*(2), 175-185.
- Kılınç, M., Ulucan, H., Kaya, K., & Türkçapar, Ü. (2011). Takım sporu yapanların motivasyon düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi.
- Kılıç, M. & Arslan, A. (2018). Parçalanmış aileye mensup lise öğrencilerinin sosyalleşmesinde sporun etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 17*(66), 505-517. DOI:10.17755/esosder.340831
- Kılıç, S. K. (2020). Lise öğrencilerinde sosyal görünüş kaygısı ve fiziksel aktiviteye katılım motivasyonu ilişkisi. *International Journal of Active Learning, 5*(2), 69-85.
- Kotan, Ç., Hergüner, G., & Yaman, Ç. (2009). İlköğretim Okullarında Okuyan Sporcu Öğrencilerin Spor Yapmalarında Okul ve Aile Faktörünün Etkisi Sakarya İl Örneği. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3*(1), 49-58.

- Kökver, F., & Toros, T. (2022). Spor ve Motivasyon1. *Sağlık ve Spor Bilimleri Alanında Akademik Çalışmalar-2*, 46.
- Krutsevich, T., Marchenko, O., Trachuk, S., Panhelova, N., Napadij, A., & Dovgal, V. (2021). The configuration of educational factors in the family in terms of their impact on the formation of interest in sports in middle school children. *Physical Education Theory and Methodology*, 21(2), 101-106. DOI: <https://doi.org/10.17309/tmfv.2021.2.01>
- Kul, M., & Hergüner, G. (2018). BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN SORUNLARI VE PERFORMANSLARINA ETKİLERİ (SAKARYA İLİ ÖRNEĞİ). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 971-996. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018..-400744>
- Kuter, F. Ö., & Kuter, M. (2012). Beden Eğitimi ve Spor Yoluyla Değerler Eğitimi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, (6), 75-94.
- Kuzğun, İ., & Yıldırım, H. İ. (2023). Alternatif Ölçme ve Değerlendirmenin 7. Sınıf Öğrencilerinin Fen Dersine Yönelik Bilgi, Tutum ve Motivasyon Düzeylerine Etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(88), 1717-1738. <https://doi.org/10.17755/esosder.1284427>
- Küçükahmet, L. (2014). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Lauderdale, M. E., Yli-Piipari, S., Irwin, C. C., & Layne, T. E. (2015). Gender differences regarding motivation for physical activity among college students: A self-determination approach. *The physical educator*, 72(5). DOI: <https://doi.org/10.18666/TPE-2015-V72-I5-4682>
- Lyubomirsky, S., & Layous, K. (2013). How do simple positive activities increase well-being?. *Current directions in psychological science*, 22(1), 57-62.
- Martin, A. J., & Dowson, M. (2009). Interpersonal Relationships, Motivation, Engagement, and Achievement: Yields for Theory, Current Issues, and Educational Practice. *Review of Educational Research*, 79(1), 327-365. <https://doi.org/10.3102/0034654308325583>
- Mandolesi, L., Polverino, A., Montuori, S., Foti, F., Ferraioli, G., Sorrentino, P., et al. (2018). Effects of physical exercise on cognitive functioning and wellbeing: biological and psychological benefits. *Front. Psychol.* 9:509. doi: 10.3389/fpsyg.2018.00509
- Merxhani, H., & Ibraimi, F. (2024). ENHANCING THE POTENTIAL OF SPORTS FACILITIES AT SCHOOLS. *JAS-SUT Journal of Applied Sciences-SUT*, 10(19-20), 47-56. DOI: 10.62792/ut.jas.v10.i19-20.p2738
- Metzler, M. W. (2017). *Instructional Models In Physical Education*. Routledge.
- Miao, M., Chai, H., Xue, R., & Wang, Q. (2024). Effects of perceived variety-support on middle school students' learning engagement in physical education: the mediating role of motivation. *Frontiers in Psychology*, 15, 1459362. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1459362>

- Michael, S. L., Coffield, E., Lee, S. M., & Fulton, J. E. (2016). Variety, Enjoyment, and Physical Activity Participation Among High School Students. *Journal of physical activity & health*, 13(2), 223–230. <https://doi.org/10.1123/jpah.2014-0551>
- Morgan P. J. & V. Hansen (2008). Classroom Teachers' Perceptions Of The Impact Of Barriers To Teaching Physical Education On The Quality Of Physical Education Programs, *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 79:4, 506-516, DOI: 10.1080/02701367.2008.10599517
- Nayır, F. (2017). Öğrenci motivasyonu ile sınıf katılım düzeyleri arasındaki ilişki. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi* , 17 (71), 59-78.
- Nezhad, M. A., Rahmati, M. M., & Nezhad, M. M. (2012). Relationship between social-economic status of family and adolescents student sport participation. *Ann Biol Res*, 3, 4012-6.
- Okutan, M., Aksoy, N., Özden, Y., Ekici, G., Kısaç, İ., Ergün, M., & Özdemir, A. (2024). *Sınıf yönetimi*. Pegem Akademi.
- Özbar, N. (2021). *Çocuklarda Psikomotor Gelişim*. Ergün Yayınevi.
- Özcan, G., Mirzeoğlu, A. D., & Çoknaz, D. (2016). Öğrenci gözüyle beden eğitimi ve spor dersi ve öğretmeni. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 270-291. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2016.16.1-5000182921>
- Özcan, G. Z., & Ayan, S. (2025). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersindeki motivasyon düzeylerinin incelenmesi. In O. Sarıgöz (Ed.), *Eğitim Bilimleri Alanında Uluslararası Çalışmalar - Mart 2025* (ss. 61–81). Serüven Yayın Evi.
- Öznur, Ş. A. N., & SİVRİKAYA, A. H. (2024). Beden Eğitimi Dersinde Geleneksel ve Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanımı. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları 2024-I*, 67.
- Özsaydı, Ş. (2024). Beden Eğitimi Derslerinde Öğretim Yaklaşımlarının Öğrenci Motivasyonu ve Katılımı Üzerindeki Etkileri. *Spor Eğitim Dergisi*, 8(3), 191-199. <https://doi.org/10.55238/seder.1514903>
- Pakdel, B. (2013). The Historical Context Of Motivation And Analysis Theories Individual Motivation. *International Journal of Humanities and Social Science*, 3(18), 240-247.
- Pawlikowska-Piechotka, A. (2021). Sports and recreation facilities in schools–history and present state. *Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe*, 4(1), 89-113. <http://dx.doi.org/10.16926/sit.2021.04.05>
- Pellitteri, J., & Smith, B. (2007). Building Academic Success on Social and Emotional Learning: What Does the Research Say? edited by Joseph E. Zins et al. A Review of: “Roger P. Weissberg, Margaret C. Wang, and Herbert J. Walberg (2004), New York: Teacher College Press.

- Pintrich, P.R. (2003). A Motivational Science Perspective On The Role Of Student Motivation In Learning and Teaching Contexts. *Journal of Educational Psychology*, 95(4), 667–686. DOI: 10.1037/0022-0663.95.4.667
- Prontenko, K., Griban, G., Medvedeva, I., Alosyna, A., Bloshchynskiy, I., Bezpalii, S., ... & Yevtushok, M. (2019). Interrelation of students' motivation for physical education and their physical fitness level.
- Portela-Pino, I., López-Castedo, A., Martínez-Patiño, M. J., Valverde-Esteve, T., & Domínguez-Alonso, J. (2020). Gender differences in motivation and barriers for the practice of physical exercise in adolescence. *International journal of environmental research and public health*, 17(1), 168. <https://doi.org/10.3390/ijerph17010168>
- Reece, B. L., & Reece, M. E. (2018). *Etkili insan ilişkileri: Bireylerarası ve örgütsel uygulamalar*. T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınları.
- Serel Arslan S, Alemdaroğlu İ, Öksüz Ç, Karaduman AA, Tunca Yılmaz Ö. (2018). Genç bireylerde fiziksel aktivitenin akademik başarı ve depresyon üzerine etkisi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 6(1), 37-42.
- Standage, M., Gillison, F. B., Ntoumanis, N., & Treasure, D. C. (2012). Predicting Students' Physical Activity And Health-Related Well-Being: A Prospective Cross-Domain Investigation Of Motivation Across School Physical Education And Exercise Settings. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 34(1), 37-60. DOI: 10.1123/jsep.34.1.37
- Sıcak, A., & Başören, M. (2015). Ortaöğretim öğrencilerinin akademik motivasyonlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Bartın örneği). *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 4(2), 548-560. <https://doi.org/10.14686/buefad.v4i2.1082000239>
- Singh, D., & Pathak, M. K. (2017). Role of motivation and its impact on the performance of a sports person. *International Journal of Physical Education, Sports and Health*, 4(4), 340-342.
- Subić, S., & Simonović, Z. (2019). Public-Private Partnership in the Function of Increasing the Quality of School Sports Facilities. *Facta Universitatis Series: Physical Education and Sport*, 17(2), 205-220. <https://doi.org/10.22190/FUPES190523021S>
- Sylvester, B. D., Lubans, D. R., Eather, N., Standage, M., Wolf, S. A., McEwan, D., ... & Beauchamp, M. R. (2016). Effects of variety support on exercise-related well-being. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 8(2), 213-231.
- Şimşek, M. Ş., Çelik, A., & Akgemci, T. (2015). *Davranış bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış*. Eğitim Yayınevi.
- Şirinkan, A., & Gündoğdu, K. (2011). Öğretmenlerin ilköğretim beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı ve planlarına ilişkin algıları. *İlköğretim Online*, 10(1), 144-159.

- Tarhan, N. (2022). *Mutluluk Bilimi. Gençler İçin Pozitif Psikoloji Uygulamaları*. Üsküdar Üniversitesi Yayınları.
- Uzun, M., Yurdadön, Ü., İmamoğlu, O., Çon, M., Çavuşoğlu, G., & Taşmektepligil, M. Y. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Etkinliklere Katılma ve Fiziksel Aktiviteden Hoşlanma Durumlarının Belirlenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 38-52.
- Ünal, A., Çelik, A., Tikaç, G., & Altuğ, F. (2022). Genç Erişkinlerde Egzersiz İnançları, Fiziksel Aktivite Düzeyi ve Egzersiz Motivasyonu Arasındaki İlişki. *Göbeklitepe Tıp Bilimleri Dergisi*, 5 (7), 163–170. <https://doi.org/10.55433/Gsbd.158>
- Ünsal, S., & Çetin, A. (2019). Özel okul ve devlet okulunda görev yapmış sınıf öğretmenlerinin öğretim programlarını uygulamada karşılaştıkları farklılıklar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(4), 1541-1551.
- Ward, J., Wilkinson, C., Graser, S. V., & Prusak, K. A. (2008). Effects of choice on student motivation and physical activity behavior in physical education. *Journal of teaching in physical education*, 27(3), 385-398. <https://doi.org/10.1123/jtpe.27.3.385>
- Yamaner, F. (2001). *Beden Eğitimi ve Sporda Temel İlkeler*. Ekin Kitabevi.
- Yazıcı, Y., ve Bahar, H. H. (2024). Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Yürütülmesi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar, Çözümler ve Çözüm Önerilerinin İncelenmesi: Examination Of The Problems, Solutions And Solution Suggestions Encountered By Secondary School Administrators In The Process Of Conducting Physical Education And Sports Lessons. *Anatolia Sport Research*, 5(2), 23-37.
- Yetim, A. A. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Sporla İlgili Metaforik Algıları ve Spor Etkinliği Dersi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 41-54.
- Yeltepe, H. (2007). *Spor ve Egzersiz Psikolojisi*, 1.Baskı, Epsilon Yayıncılık, İstanbul.
- Yetiş, Ü., Aytaç, K. Y., & Koparal, F. (2022). Malatya okul sporları gençler b basketbol turnuvasına katılan 14-15 yaş kız ve erkek takımlarının spora özgü başarı motivasyon düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(Özel Sayı 2), 1011-1025. <https://doi.org/10.38021/asbid.1209600>
- Yıldırım M, Bayrak C. (2019). Üniversite öğrencilerinin spora dayalı fiziksel aktivitelere katılımları ve yaşam kalitelerinin akademik başarı ve sosyalleşme üzerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 123-144
- Yıldıran, İ., ve Yetim, A. (1996). Orta öğretimde beden eğitimi dersinin öncelikli amaçları üzerine bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3), 36-43.

- Yılmaz, N., & Yanık, M. (2024). Lise Öğrencilerinin Fiziksel Aktiviteye Katılım Motivasyonu ve Katılım Engellerinin İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(2), 274-286.
- Yiğit, Ş. (2019). Öğrencilerin spora özgü başarı ve motivasyon düzeylerinin incelenmesi. *Researcher*, 7(1), 249-258.
- Yüksel, H. K., & Gönen, İ. (2024). Ortaokul Öğrencilerinin Akademik Motivasyon Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Bilim Armonisi*, 7(2), 18-25. <https://doi.org/10.37215/bilar.1419118>
- Zeng, Z. H., & Gao, Q. (2012). Teaching Physical Education Using the Spectrum of Teaching Style: Introduction to Mosston's Spectrum of Teaching Style. *China School Physical Education*; Vol.2012-01, pp. 65-68.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). Beden Eğitimi ve Spor Dersi öğretim programı 5-6-7ve8.sınıflar.<https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120201950145BEDE N%20EGITIMI%20VE%20SPOR%20OGRETIM%20PROGRAM%202018.pdf> adresinden alındı.

EKLER

EK -1: Etik Kurul İzin Raporu

Evrak Tarih ve Sayısı: 10.10.2023 - 203236

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU TOPLANTISI

KARAR TARİHİ : 18/09/2023
OTURUM NO : 09
TOPLANTI SAATİ : 12.30

Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu, Kurul Başkanı Prof. Dr. Şahin AHMETOĞLU başkanlığında gündemdeki maddeleri görüşmek üzere toplanarak aşağıdaki kararları almıştır.

- GÜNDEM** 5-Kırıkkale Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Sinan AYAN'ın danışmanlığından Gül Zeynep ÖZCAN tarafından yürütülen "Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Çeşitlilik Desteği ile Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu proje başvurusunun görüşülmesi,
- KARAR** 5- Kırıkkale Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Sinan AYAN'ın danışmanlığından Gül Zeynep ÖZCAN tarafından yürütülen "Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Çeşitlilik Desteği ile Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu proje incelenmiş olup, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmalar Etik Kurulu Yönergesinde belirtilmiş olan Etik İlkelerine uygun olduğuna karar verildi.

BAŞKAN

Prof. Dr. Şahin AHMETOĞLU

ÜYE

Prof. Dr. Mehmet DİKKAYA

ÜYE

Prof. Dr. Oğuz ÖCAL

ÜYE

Prof. Dr. Sevgi YURT ÖNCEL

ÜYE

Prof. Dr. İbrahim MAZMAN

ÜYE

Doç. Dr. Nestin İHTİYAROĞLU

ÜYE

Doç. Dr. Kamil ŞAHİN

ÜYE

Dr. Öğr. Üyesi Fasma HIZIR ASRAV

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması <http://dogrulama.kku.edu.tr/envision.sorgula/belgedogrulama.aspx?eD=BSESVT0UEB&eS=203236> adresinden yapılabilir.

EK- 2: Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzinleri

T.C.
TRABZON VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-82438636-605.99-90897650
Konu : Bilimsel Araştırma İzni

30/11/2023

VALİLİK MAKAMINA

Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Gül Zeynep ÖZCAN'ın, Prof. Dr. Sinan AYAN danışmanlığında hazırlamakta olduğu "*Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Çeşitlilik Desteği ile Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" isimli çalışması kapsamında İlimiz Ortahisar ilçesine bağlı ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerle çalışma yapma isteği Müdürlüğümüz Araştırma İzinleri Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmiştir.

Bahsi geçen çalışmanın eğitim öğretimi aksatmayarak yaz tatilinden 3 hafta öncesine kadar bitecek şekilde; 2023–2024 eğitim öğretim yılında yapılması gerekmektedir.

Araştırmacının 2020/2 sayılı genelge doğrultusunda hareket etmesi, izinsiz herhangi bir ses ve görüntü kaydı yapılmasına kesinlikle izin verilmemesi, elde edilen verilerin çalışma kapsamı dışında kullanılmaması, mühürlü anket ve ölçeklerin kullanılması ve sonuçların bir örneğinin Ar-Ge birimine teslim edilmesi kaydıyla, çalışmanın okul müdürlerinin de uygun göreceği zamanlarda ve kontrolünde uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Hasan UYGUN
Milli Eğitim Müdürü

OLUR

Ömer ŞAHİN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres : Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Strateji Geliştirme Şubesi (Ar-Ge Birimi)
Telefon No : 0 (462) 223 55 52
E-Posta: argetrabzon@gmail.com
Kep Adresi : meb@trb1.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ehys>

Belge için: YUSUF ÇEBİ

Unvan : Öğretmen

Faks: 4622302096

İnternet Adresi: trabzonerge.meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrakorgu.esb.gov.tr/adresim> c00d-cb6a-3ec7-a9bd-2f3e kodo ile teyit edilebilir

T.C.
TRABZON VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-82438636-605.99-91212530
Konu : Bilimsel Araştırma İzni

04.12.2023

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: Kırıkkale Üniversitesi Rektörlüğünün E-76250085-604.02.01-210328 sayılı yazısı.

Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Gül Zeynep ÖZCAN'ın, Prof. Dr. Sinan AYAN danışmanlığında hazırlamakta olduğu "*Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Çeşitlilik Desteği ile Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" isimli çalışmaları kapsamında araştırma önerileri ve ekleri Müdürlüğümüzce uygun görülmüş olup ilgi olur ve ölçeklerin Üniversite tarafından araştırmacıya verilmesi, İlçe Millî Eğitim Müdürlüğünce okullara duyuru yapılması hususunda;

Gereğini rica ederim.

Hasan UYGUN
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

EK:

- 1-Valilik Oluru(1 sayfa)
- 2-Mühürlü Örnekler(5 sayfa)

DAĞITIM:

- Kırıkkale Üniversitesi Rektörlüğüne
(Genel Sekreterlik)
- Ortahisar Kaymakamlığına
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Adres : Trabzon İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Strateji Geliştirme Şubesi (Az-Ge Birimi)
Telefon No : 0 (462) 223 55 52
E-Posta: argetrabzon@gmail.com
Kop Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bilgi için:

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: YUSUF ÇEBİ

Unvan : Öğretmen

İnternet Adresi: trabzonerge.meb.gov.tr

Faks: 4622302098

Bu güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evsuk.warm.meb.gov.tr/adresinden> **bf91-ehp-3f18-a59b-d45c** kodu ile teyit edilebilir

EK-3: Ölçek Kullanım İzinleri

GÜL Zeynep Özcan <

Alıcı:

24 May 2024 Cum 23:02

Mehmet hocam merhabalar

İsmim Gül Zeynep ÖZCAN, Kırıkkale Üniversitesinde yüksek lisans yapmaktayım.Sizlerin izniyle uyarlamış olduğunuz çeşitlilik desteği ölçeğini etik kurallar çerçevesinde kullanmak için tarafınızdan izin istiyorum.
Saygılarımla...

Mehmet Ceylan <

Alıcı: ben

25 May 2024 Cmt 03:44

Sayın Özcan merhaba,

İlgili ölçeği kullanmanızdan mutluluk duyarız. Kolaylıklar dilerim...

24 May 2024 Cum 23:03 tarihinde GÜL Zeynep Özcan <

> şunu yazdı:

...

GÜL Zeynep Özcan <

Alıcı:

12 Haz 2023 Pzt 12:42

Vildan hocam merhabalar

İsmim Gül Zeynep ÖZCAN, Kırıkkale Üniversitesinde yüksek lisans yapmaktayım.Sizlerin izniyle 'Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği' adlı çalışmanızda uyarlamış olduğunuz ölçeği etik kurallar çerçevesinde kullanmak istiyorum.
Saygılarımla.

Vildan AKBULUT <

Alıcı: ben

13 Haz 2023 Sal 09:46

Merhaba Gül Zeynep, Türkçe'ye uyarlamasını yapmış olduğumuz "Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği"ni çalışmanızda kullanabilirsiniz. Ölçek özelliklerine ilişkin dosya ektedir. Kolaylıklar. İyi çalışmalar.

GÜL Zeynep Özcan <

> 12 Haz 2023 Pzt, 12:42 tarihinde şunu yazdı:

...

EK-4: Veli Onam Formu

Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, “Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Çeşitlilik Desteği ile Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adıyla, Temmuz 2023-2024 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Araştırmanın amacı Ortaokul beden eğitimi ve spor dersinde çeşitlilik desteği ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Araştırma Uygulaması: Anket şeklindedir.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı **tamamen sizin isteğinize bağlıdır**, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmamama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Anket çalışmasına katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuza hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Gül Zeynep ÖZCAN

İle işlem bilgileri :

Velisi bulunduğum sınıfı numaralı öğrencisi

.....

.....’in yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum. (Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz*).

..../..../.....

İsim-Soyisim İmza:

EK-5: Kişisel Bilgi Formu

Değerli öğrenciler;

Bu araştırma ortaokul beden eğitimi ve spor dersinde çeşitlilik desteği ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmaktadır. İsim belirtmenize gerek yoktur ve vereceğiniz cevaplar üçüncü bir kişiyle asla paylaşılmayacaktır. Lütfen soruları dikkatli okuduktan sonra size en uygun gelen seçeneği (X) işaretleyiniz. Araştırmamıza katılımınızdan dolayı TEŞEKKÜR EDERİZ.

İletişim:

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Cinsiyetiniz: ☐ Kadın ☐ Erkek
2. Sınıfınız: ☐ 5. Sınıf ☐ 6.Sınıf ☐ 7. Sınıf ☐ 8.Sınıf
3. Okul türü: ☐ ortaokul ☐ imam hatip ortaokulu ☐ özel ortaokul
4. Aile gelir durumu düzeyi : ☐ alt ☐ orta ☐ üst
5. Ailenizden spor yapan var mı? : ☐ Evet ☐ Hayır
6. Beden eğitimi dersi dışında herhangi bir spor dalıyla uğraşıyor musunuz? : ☐
Evet ☐ Hayır
7. Beden Eğitimi Dersinde kullanılan araç gereçler sizce yeterli mi?
☐ Evet, yeterli ☐ Hayır, yeterli değil

EK-6: Beden Eğitimi Çeşitlilik Desteği Ölçeği

	Lütfen aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve sağdaki seçeneklerden en yakın hissettiğinizi X ile işaretleyiniz.	Asla	Bazen	Sık Sık	Genellikle
1	Beden eğitimi dersinde, öğretmenim dönem boyunca kullanmam için bir dizi farklı spor ekipmanı sağlar (örneğin toplar, çemberler, raketler, file).				
2	Beden eğitimi dersinde, öğretmenimiz farklı türde branşları öğretmek için bizi okulumuzun farklı yerlerine götürür (örneğin spor salonu, çim saha, basketbol sahası).				
3	Beden eğitimi dersinde, bir ders süresince farklı aktiviteler/etkinlikler deneyebiliyorum.				
4	Beden eğitimi dersinde yaptığımız aktiviteler bir dersten diğerine değişiklik gösterir.				
5	Beden eğitimi dersinde, yaptığımız aktivitelerin amaçları çeşitlilik gösterir. (örneğin becerileri veya zindeliği geliştirmek, takım olarak çalışmak, puan toplamak, karar verme kabiliyetini geliştirmek).				
6	Beden eğitimi dersinde, bir konuyu anlamazsam öğretmenim bana onu öğretmek için farklı yollar kullanır (örneğin öğretmenim bana bir beceriyi nasıl yapacağımı söyler veya gösterir).				
7	Beden eğitimi dersinde, farklı beceri düzeylerine sahip öğrencilerle çalışabiliyorum (örneğin başlangıç düzeyi, ileri düzeyi).				
8	Beden eğitimi dersinde, aktiviteler farklı şekillerde öğretilir (örneğin takım oyunları, eşli oyunlar, değişmeli tur oyunları).				

EK-7: Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği

	BEDEN EĞİTİMİ MOTİVASYON ÖLÇEĞİ (BEMÖ)	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Beden eğitimi dersine katılıyorum çünkü eğlenceli.	1	2	3	4	5
2	Öğretmenim benim iyi bir öğrenci olduğumu düşünsün diye beden eğitimi dersinde iyi olmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
3	Bana göre beden eğitimi dersine katılmanın hiçbir anlamı yok.	1	2	3	4	5
4	İlgi çekici bulduğum için beden eğitimi dersine katılırım.	1	2	3	4	5
5	Beden eğitimi dersinde çok çaba gösteriyorum çünkü iyi not almak istiyorum.	1	2	3	4	5
6	Beden eğitimi dersini neden almak zorunda olduğumu anlamıyorum.	1	2	3	4	5
7	Beden eğitimi dersini zevkli buluyorum.	1	2	3	4	5
8	Öğretmenin hoşuna gitsin diye beden eğitimi dersinde elimden gelenin en iyisini yaparım.	1	2	3	4	5
9	Beden eğitimi dersinde zamanım boşa gidiyor.	1	2	3	4	5

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı

Doğum Tarihi

Yabancı Dil

Eğitim Durumu:

Lisans : Kırıkkale Üniversitesi/ Spor Bilimleri Fakültesi/ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü 2022

Yüksek Lisans : Kırıkkale Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü /Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl/Yıllar:

Yayınları

(SCI) : -

Yayınları (Diğer) :

ÖZCAN, G. Z., AYAN, S. (2025). *Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersindeki Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi*. Serüven Yayınevi.

Araştırma Alanları: Eğitim Bilimleri, Beden Eğitimi ve Spor